

Raport oceny oddziaływania dla przedsięwzięcia Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania

Tytuł:

Załącznik nr IV.87

Podsumowanie konsultacji społecznych

Data:

09.2022

Centralny Port Komunikacyjny Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Wsparcie techniczne Zamawiającego w zakresie ochrony środowiska naturalnego

Podsumowanie procesu konsultacji społecznych

14 lipca 2022

© Joanna Strzelecka

Niniejszy raport uwzględnia instrukcje i wskazówki naszego Klienta i w związku z tym nie jest on przeznaczony dla osób trzecich. Zrzekamy się odpowiedzialności z tytułu używania niniejszego raportu przez osoby trzecie.

Nr projektu 279362-00 CTH - EIA

Arup Polska sp. z o.o.
Inflancka 4
00-189 Warsaw
Poland
arup.com

1.	Wstęp	5
2.	Organizacja i przebieg dobrowolnych konsultacji społecznych	6
2.1	Wprowadzenie	6
2.2	Grupy docelowe	6
2.3	Przebieg konsultacji społecznych	6
3.	Podsumowanie zgłoszonych uwag	11
3.1	Formy zbierania uwag	11
3.2	Zgłoszone uwagi – dane statystyczne	11
3.3	Zgłoszone uwagi – opis merytoryczny ogólny zebranych uwag	14
3.4	Podsumowanie procesu dobrowolnych konsultacji	14
4.	Zestawienie zgłoszonych podczas konsultacji społecznych zagadnień w zakresie wpływu na środowisko	19
4.1	Hałas i wibracje	19
4.2	Powietrze	19
4.3	Wody powierzchniowe	19
4.4	Wody podziemne	20
4.5	Gleby	20
4.6	Krajobraz	20
4.7	Dostępność do działek / pól uprawnych itp. (utrudnienia wynikające z pojawienia się nowej infrastruktury drogowej i kolejowej)	21
4.8	Dostępność do usług związanych z opieką zdrowotną, fitness lub edukacji	21
4.9	Pozostałe kategorie	22
4.10	Powielana uwaga ogólna	24
5.	Odniesienie się do zgłoszonych zagadnień	25
5.1	Hałas	25
5.2	Powietrze	26
5.3	Wody powierzchniowe	27
5.4	Wody podziemne	32
5.5	Gleby	36
5.6	Krajobraz	37
5.7	Dostępność do działek / pól uprawnych itp. (utrudnienia wynikające z pojawienia się nowej infrastruktury drogowej i kolejowej)	39
5.8	Dostępność do usług związanych z opieką zdrowotną, fitness lub edukacji	39
5.9	Pozostałe kategorie	39

1. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi podsumowanie procesu dobrowolnych konsultacji społecznych, które miały na celu przedstawienie i umożliwienie zapoznania się społeczeństwa z informacjami i danymi zebranymi na potrzeby sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz umożliwienie społeczeństwu wypowiedzenia się co do Przedsięwzięcia w wariantach przedstawianych przez Inwestora.

Konsultacje społeczne stanowią formę dialogu pomiędzy przedstawicielami Spółki, a mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi. Mają na celu zebranie głosów, na podstawie których wypracowywane zostaną najlepsze rozwiązania uwzględniające potrzeby społeczne, gospodarcze, ekonomiczne oraz ekologiczne.

Podczas realizowanych dobrowolnych konsultacji społecznych, w ramach prac nad przygotowaniem raportu oddziaływania na środowisko do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, podjęto działania mające na celu zachęcenie interesariuszy do czynnego udziału w konsultacjach, w tym:

- prowadzono ankietyzację online w celu zebrania uwag i wniosków,
- zorganizowano punkty konsultacyjne skierowane do interesariuszy niemogących skorzystać z formularza elektronicznego, zlokalizowane w Sochaczewie, Żyrardowie i Grodzisku Mazowieckim,
- prowadzono działania informacyjno-promocyjne mające na celu poinformowanie i zachęcenie lokalnych grup społecznych do wzięcia udziału w procesie konsultacji: dystrybucja w terenie plakatów oraz ulotek informacyjnych, aktualizacja podstrony CPK dot. lokalizacji lotniska.

Tabela 1 Wybrane statystyki dotyczące konsultacji społecznych

Czas trwania dobrowolnych konsultacji społecznych	15 czerwca - 7 lipca 2022 r.
Liczba otwartych punktów konsultacyjnych w regionie	8
Liczba uczestników w punktach konsultacyjnych	136 osób
Łączna liczba wszystkich uwag	224 ¹
Liczba uwag złożonych w punktach konsultacyjnych	18
Liczba pism z jednostek samorządu terytorialnego	5

¹ Ilość uwag zgłoszonych za pośrednictwem formularza na stronie internetowej konsultacje.cpk.pl. Dodatkowo za pośrednictwem poczty tradycyjnej zostało złożonych 14 pism

2. Organizacja i przebieg dobrowolnych konsultacji społecznych

2.1 Wprowadzenie

Dobrowolne konsultacje społeczne zaplanowane były w terminie od 15 do 30 czerwca 2022 r. W związku z dużym zainteresowaniem przedłużono je do dnia 7 lipca 2022 r. Przez cały czas trwania konsultacji interesariusze mogli przekazywać swoje uwagi i komentarze dotyczące Przedsięwzięcia. Na stronie internetowej www.konsultacje.cpk.pl dostępny był do pobrania dokument „Materiał informacyjny w ramach konsultacji społecznych” zawierający informację o wynikach zrealizowanych działań, ukierunkowanych na identyfikację stanu istniejącego w rejonie analizowanych wariantów Centralnego Portu Komunikacyjnego oraz powiązanych z nim Dróg i Węzła kolejowego. Dedykowana konsultacjom podstrona zawierała opisy wariantów Przedsięwzięcia warianty (wariant inwestorski oraz dwa warianty alternatywne) wraz z ich krótką charakterystyką, interaktywną mapę wraz z filmikiem instruktażowym dotyczącym jej użytkowania oraz formularz zgłaszania uwag i wniosków. Dodatkowo na stronie zamieszczona była informacja na temat punktów konsultacyjnych – lokalizacja oraz dni i godziny otwarcia. Materiały informacyjne były udostępnione do wglądu również w punktach konsultacyjnych.

2.2 Grupy docelowe

Grupę docelową dobrowolnych konsultacji społecznych stanowili interesariusze inwestycji – osoby bezpośrednio zainteresowane projektem, ale także ogół społeczeństwa.

W przypadku grupy bezpośrednio zainteresowanej inwestycją, typologia interesariuszy wygląda następująco:

- mieszkańcy gmin, na których zlokalizowana jest inwestycja,
- grupy lokalne – niezorganizowane podmioty działające na poziomie lokalnym, np. stowarzyszenia i rady lokalne,
- społeczności bezpośrednio zainteresowane – grupy rolników, mieszkańców sąsiadujących z Przedsięwzięciem itp.
- specjaliści – w tym m.in. organizacje sektora publicznego i prywatnego, profesjonalne grupy pozarządowe (społeczne, gospodarcze i środowiskowe),
- administracja rządowa i samorządowa.

Drugą grupą docelową był ogół społeczeństwa. To grupa, która nie jest bezpośrednio związana z inwestycją, ale jest nią zainteresowana.

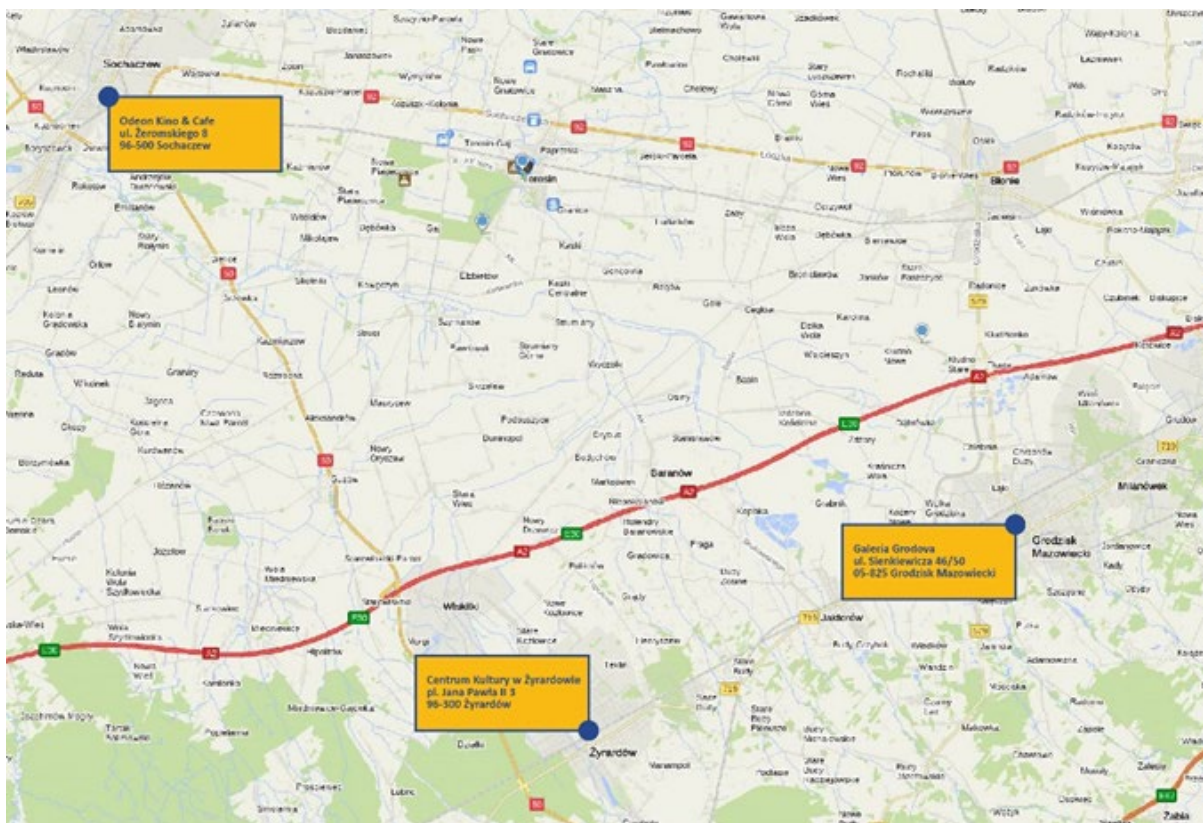
2.3 Przebieg konsultacji społecznych

Składanie uwag i wniosków możliwe było za pomocą **formularza online** dostępnego na dedykowanej konsultacjom stronie internetowej: www.konsultacje.cpk.pl.

Przyjęto formułę konsultacji polegającą na zorganizowaniu punktów konsultacyjnych, w których interesariusze mogli skorzystać z pomocy asystenta aby złożyć uwagi i wnioski w przygotowanym na ten cel formularzu online lub samodzielnie uzupełnić formularz wykorzystując przygotowane otwarte stanowisko z komputerem z dostępem do Internetu.

Punkty konsultacyjne zostały zorganizowane w największych miejscowościach obszaru, będących jednocześnie miastami, w których zlokalizowana jest siedziba powiatów:

- 20-21 czerwca 2022 r.: Galeria Grodowa, ul. Sienkiewicza 46/50, 05-825 Grodzisk Mazowiecki,
- 22-23 czerwca 2022 r.: Odeon Kino & Cafe, ul. Żeromskiego 8, 96-500 Sochaczew,
- 27-28 czerwca i 5-6 lipca 2022 r.: Centrum Kultury w Żyrardowie, pl. Jana Pawła II 3, 96-300 Żyrardów.

Rysunek 1 Lokalizacja punktów konsultacyjnych CPK

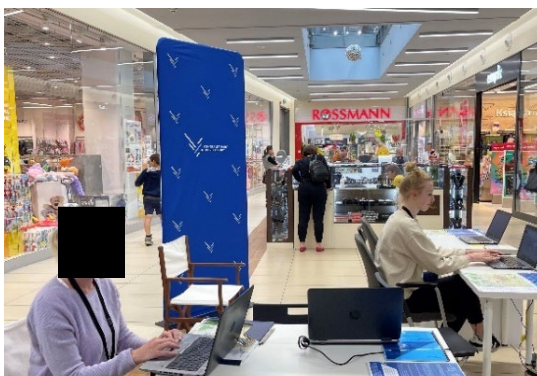
Punkty konsultacyjne były czynne w powyższych lokalizacjach i dniach w godzinach od 10:00 do 18:00. W wyznaczonych godzinach interesariusze mogli ustnie składać uwagi i wnioski, które były spisywane bezpośrednio przez asystenta punktu do formularza konsultacyjnego online (tego samego formularza, który został zamieszczony na stronie cpk.pl).

Grodzisk Mazowiecki - Galeria Grodowa

Galeria Grodowa to jedno z dwóch centrów handlowych w Grodzisku Mazowieckim. Zlokalizowana w centrum, jest miejscem często odwiedzanym przez mieszkańców miasta i okolic. Punkt konsultacyjny zlokalizowany był na parterze, w samym środku galerii.

Fotografia 1 Punkt konsultacyjny w Galerii Grodova

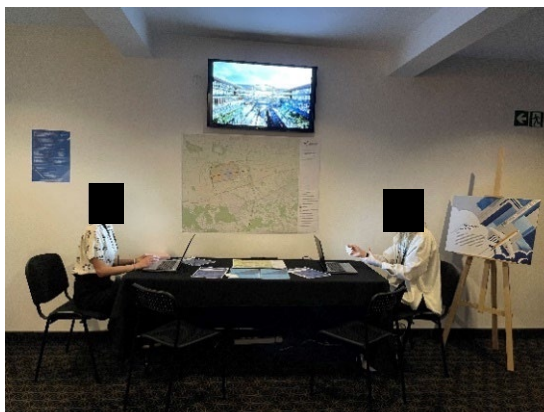
Fotografia 2 Punkt konsultacyjny w Galerii Grodova

Odeon Kino & Cafe, Sochaczew

Punkt konsultacyjny zlokalizowany był w jedynym sochaczewskim kinie, w foyer przylegającym do kinowej sali głównej. Kino Odeon znajduje się w samym centrum Sochaczewa, w niedalekiej odległości od Urzędu Miasta.

Fotografia 3 Punkt konsultacyjny w Sochaczewie

Fotografia 4 Punkt konsultacyjny w Sochaczewie

Centrum Kultury w Żyrardowie, Żyrardów

Trzeci punkt konsultacyjny CPK zlokalizowany był na parterze Centrum Kultury Żyrardów, miejscu chętnie odwiedzanym przez mieszkańców Żyrardowa i położonym w samym centrum miasta, przy głównym placu.

Fotografia 6 Punkt konsultacyjny w Żyrardowie

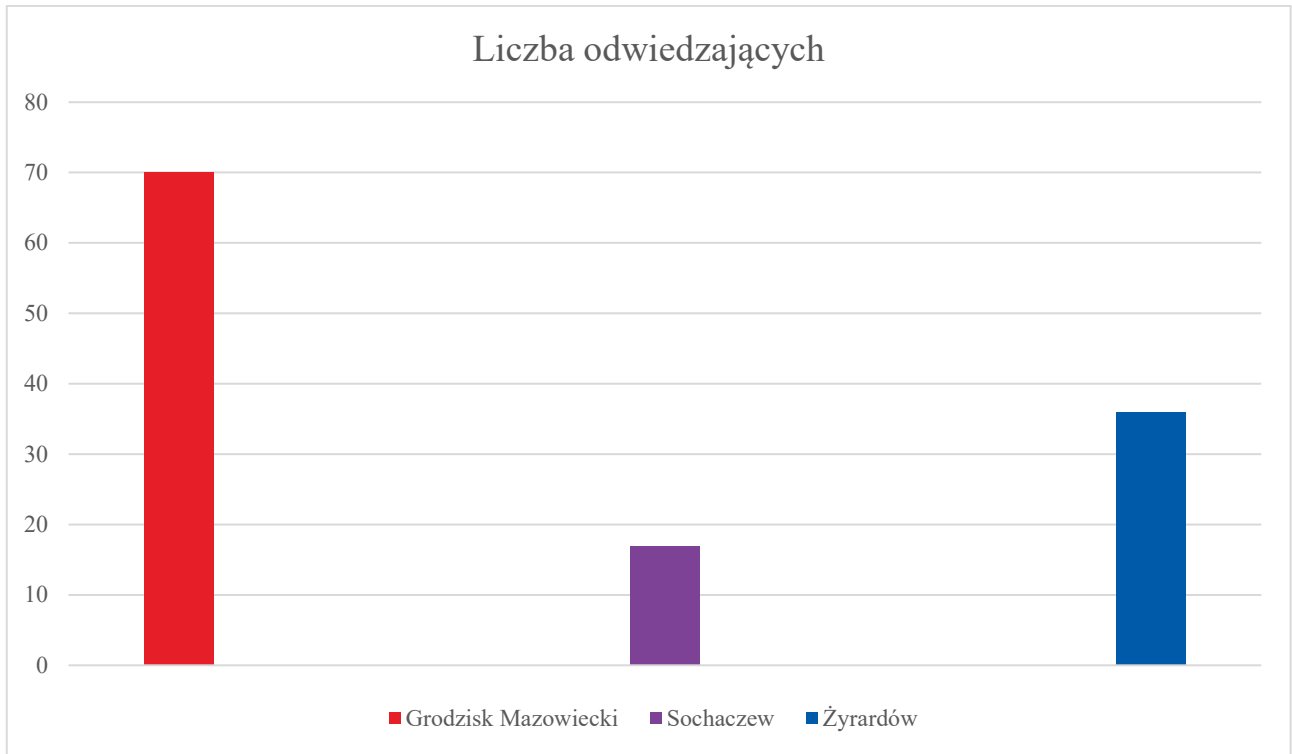
Fotografia 5 Punkt konsultacyjny w Żyrardowie

Obsługa punktów konsultacyjnych składała się z opiekuna punktu konsultacyjnego oraz dwóch asystentów, których zadaniem było wpisywanie uwag i wniosków.

Głównym celem uruchomienia punktów konsultacyjnych było umożliwienie złożenia uwag i wniosków do dokumentu osobom wykluczonym cyfrowo. W każdym punkcie konsultacyjnym Wykonawca przygotował 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Dwa stanowiska były obsługiwane przez asystentów, jedno stanowisko było otwarte dla interesariuszy, którzy wyraziliby chęć złożenia uwag samodzielnie przez formularz online. W punktach były dostępne ulotki oraz mapy przedsięwzięcia w formacie A0 oraz A3. Mapy w formacie A3 były dostępne na stanowiskach komputerowych. Obsługa punktu przez cały czas informowała interesariuszy, czego dotyczą konsultacje społeczne, w jaki sposób można składać uwagi i wnioski, a w przypadku, gdy interesariusze chcieli złożyć uwagi na miejscu, asystenci wpisywali je do formularza.

W konsultacjach społecznych udział brali interesariusze ze wskazanych wcześniej w dokumencie grup docelowych, składając swoje uwagi i wnioski za pośrednictwem formularza konsultacyjnego online, zamieszczonego na stronie: www.konsultacje.cpk.pl.

W czasie otwarcia punktów konsultacyjnych punkty odwiedziło łącznie 136 osób.

Rysunek 2 Wykres przedstawiający liczbę osób odwiedzających dany punkt konsultacyjny

3. Podsumowanie zgłoszonych uwag

3.1 Formy zbierania uwag

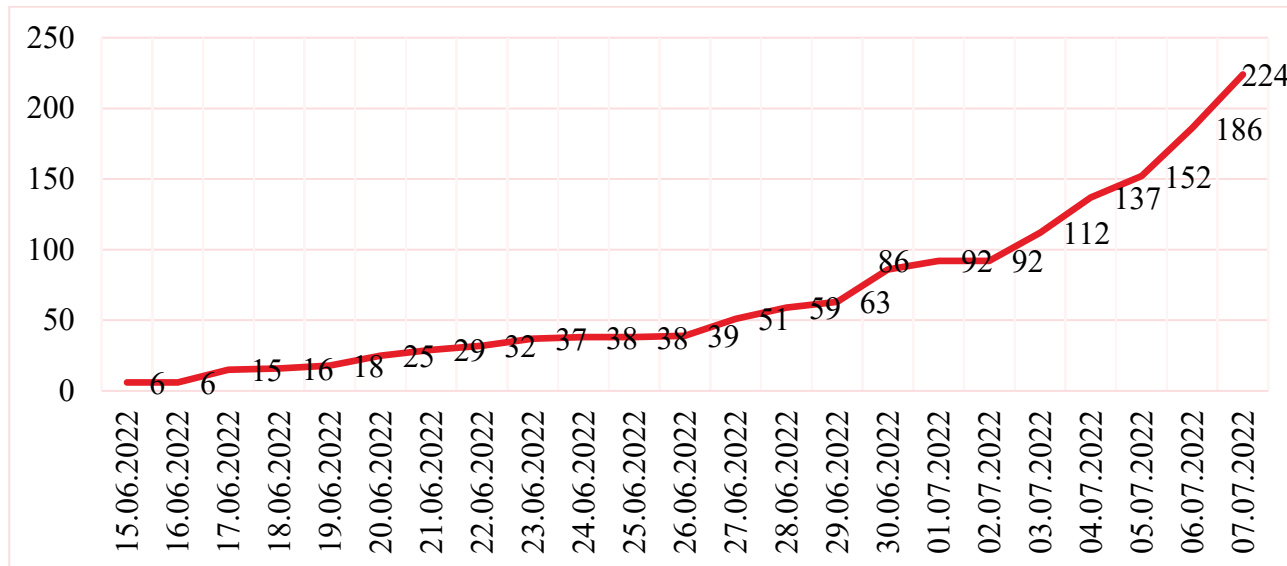
Uwagi, wnioski i opinie na temat raportu oddziaływania na środowisko do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej można było zgłaszać wyłącznie poprzez ankietę online, która została opracowana na potrzeby projektu.

Ankieta w postaci formularza on-line do zbierania uwag i wniosków dostępna była na stronie www.konsultacje.cpk.pl.

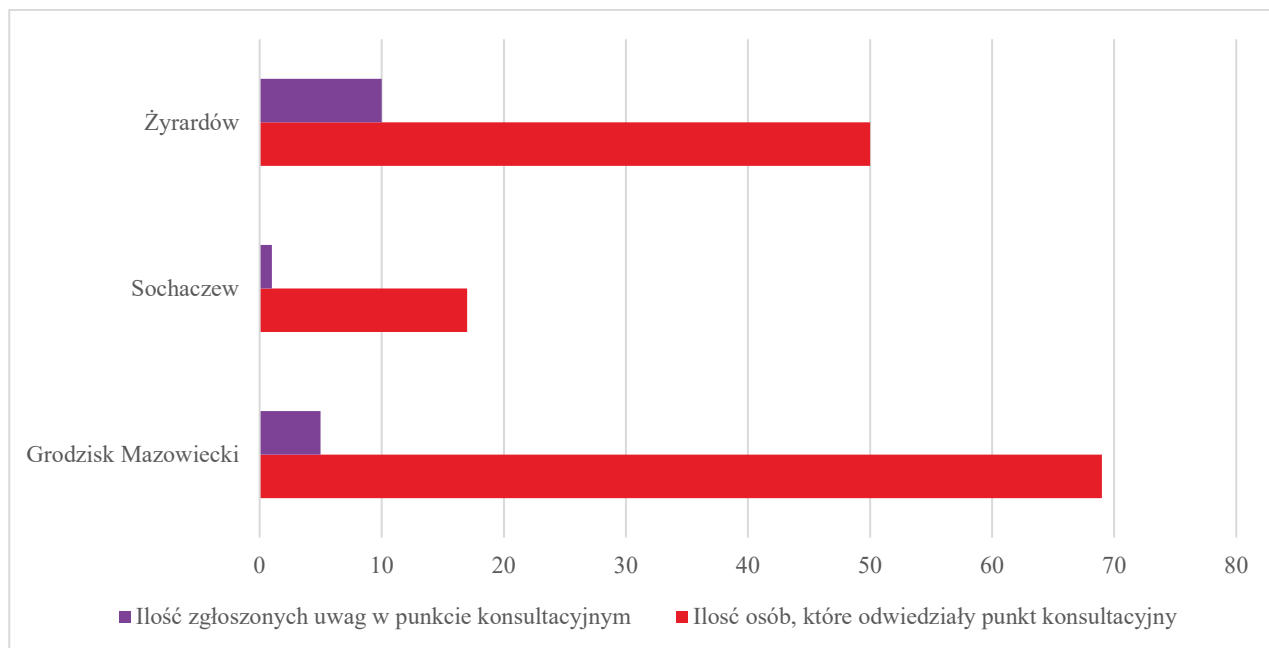
Dodatkowo poza przyjętą formułą zgłaszania uwag, tj. poza formularzem on-line, za pośrednictwem poczty tradycyjnej do siedziby CPK wpłynęły uwagi zgłaszane przez mieszkańców gm. Jaktorów oraz Teresin (5 pism) oraz władze gmin i sołectw: gminy Radziejowice, gminy Teresin, gminy Wiskitki, gminy Jaktorów, sołectwo Izdebnko Kościelne oraz Spółkę Bakoma a także Fundację „LogArt”, Stowarzyszenia „Zanim powstanie Lotnisko CPK” i „Ziemia Jaktorowska”.

3.2 Zgłoszone uwagi – dane statystyczne

Łączna ilość złożonych uwag w czasie trzytygodniowych dobrowolnych konsultacji społecznych wynosiła 224. Przedłużenie konsultacji o tydzień pozytywnie wpłynęło na liczbę składanych uwag i zaobserwowano prawie trzykrotny przyrost ich liczby.

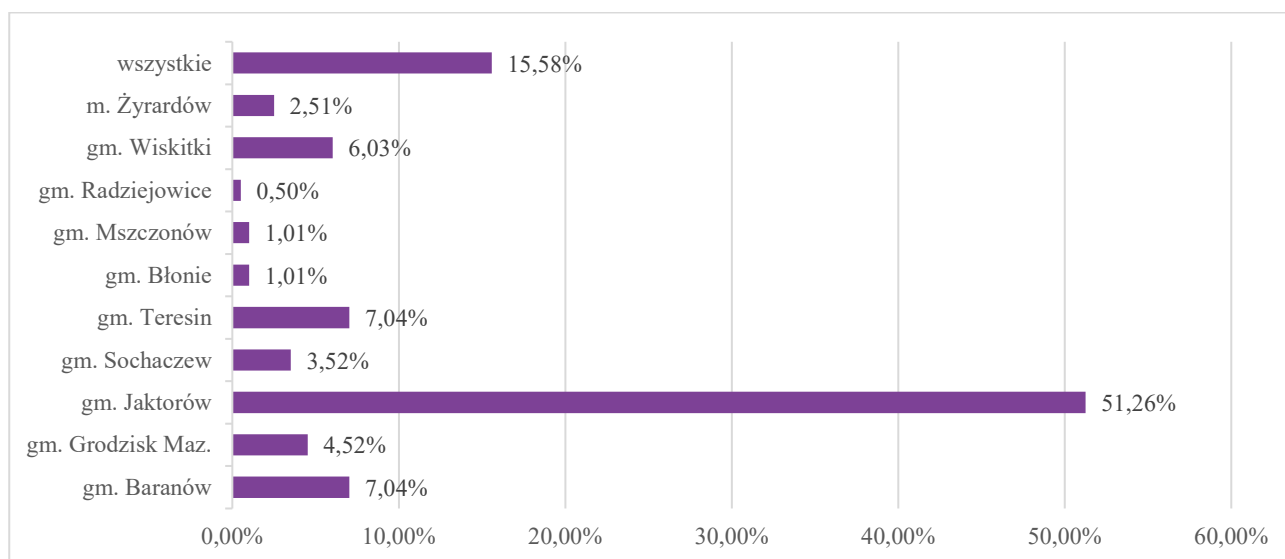

Rysunek 3 Wykres przedstawiający liczbę złożonych uwag na przestrzeni dni

Rysunek 4 Wykres przedstawiający aktywność w punktach konsultacyjnych

Najwięcej uwag zostało zgłoszonych przez mieszkańców gminy Jaktorów – 51,26%, na drugim miejscu pod względem ilości uwag były dwie gminy: Teresin i Baranów – po 7,04%, a trzecią gminą Wiskitki. Najmniej uwag wniosła gmina Radziejowice, stanowiły one tylko 0,50% wszystkich zgłoszonych uwag.

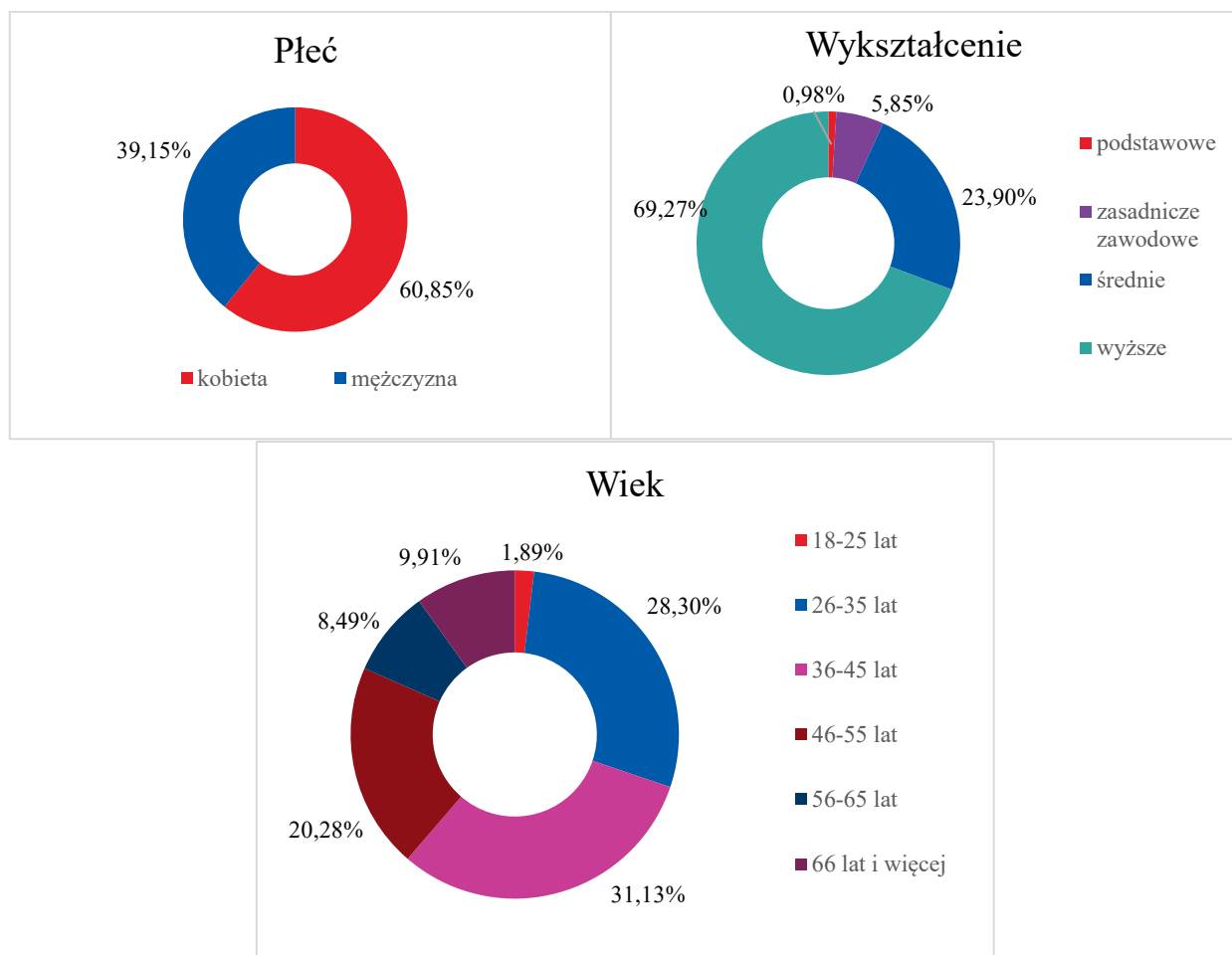

Rysunek 5 Wykres przedstawiający zgłoszone uwagi według gmin

Większość osób składających uwagi to kobiety – stanowiły one 60,85% interesariuszy, natomiast mężczyźni – 39,15%.

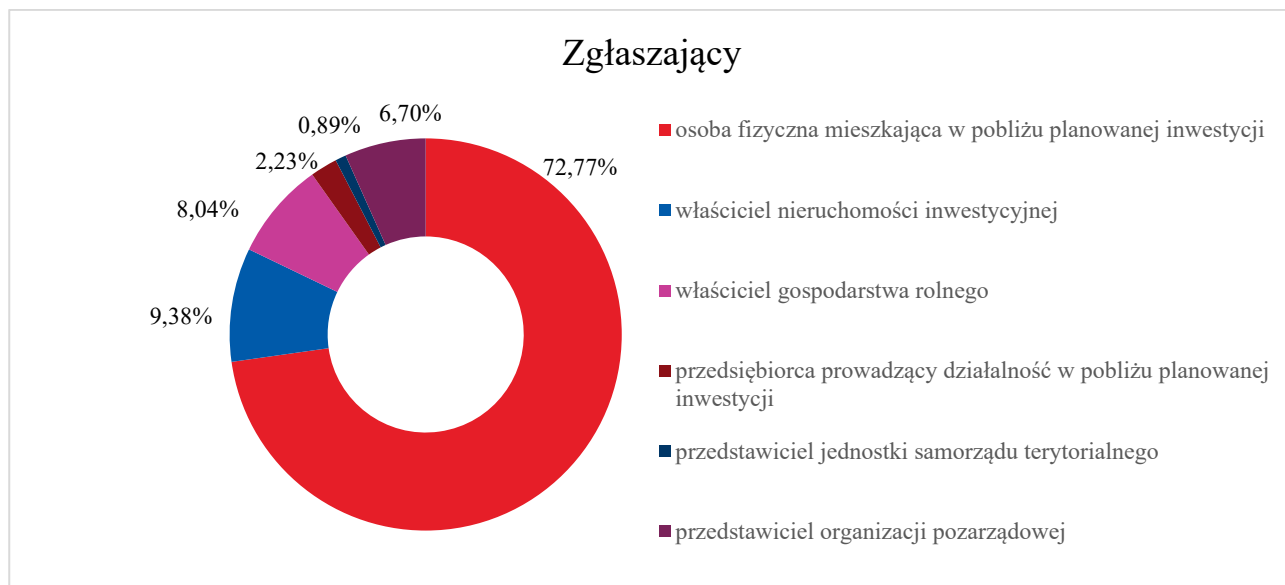
Zdecydowana większość osób składających uwagi, to osoby z wykształceniem wyższym (69,27%), kolejna grupa to osoby z wykształceniem średnim (23,90%), a pozostała to zasadnicze zawodowe (5,85%) i podstawowe (0,98%).

Jeśli zaś chodzi o podział wiekowy to najwięcej uwag złożyły osoby w wieku od 36 do 45 roku życia, 31,13%.

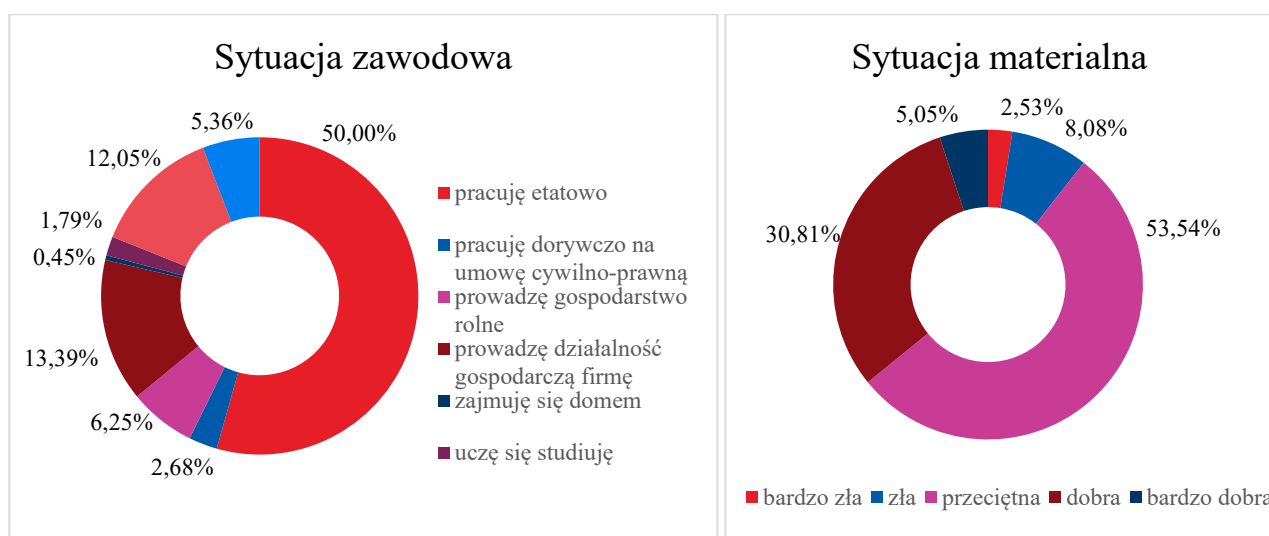
Rysunek 6 Wykresy przedstawiające dane statystyczne zgłaszających uwagi: płeć, wykształcenie i wiek

Największa ilość zgłoszonych w czasie konsultacji uwag pochodziła od osób fizycznych mieszkających w pobliżu planowanej inwestycji (72,77%). Najmniej uwag otrzymano od przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego.

Rysunek 7 Wykres przedstawiający podmiot składający uwagi

Połowa składających uwagi jest zatrudniona na etacie, a najmniej – zajmuje się domem (0,45%). Ponad połowa osób składających uwagi określiła swoją sytuację materialną jako przeciętną – 53,54%. Na drugim miejscu – 30,81% znalazły się osoby określające swoją sytuację jako dobrą. 8,08% określiło ją jako złą, 5,05% jako bardzo dobrą, a 2,53% - bardzo złą.

Rysunek 8 Wykres przedstawiający sytuację zawodową i materialną składających uwagi

3.3 Zgłoszone uwagi – opis merytoryczny ogólny zebranych uwag

Zgłoszone uwagi zostały pogrupowane tematycznie. Do poszczególnych grup eksperci przygotowali odpowiedzi. Tematykę zgłoszonych uwag oraz odniesienie się do nich przedstawiono w kolejnym rozdziale.

3.4 Podsumowanie procesu dobrowolnych konsultacji

Oprócz możliwości zgłaszania uwag w postaci swobodnych wypowiedzi, badani poproszeni byli też o ustosunkowanie się (zgodnie z zaprezentowaną im 5-stopniową skalą zgody) do

wyszczególnionych, potencjalnie najistotniejszych dla nich konsekwencji (kategorie w wierszach w tabeli poniżej) związanych z realizacją Przedsięwzięcia. Kategorie sformułowane zostały na potrzeby sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz umożliwienia społeczeństwu wypowiedzenia się co do antycypowanych przez nich potencjalnych skutków realizacji Inwestycji.

Poniżej zaprezentowano zbiorczą tabelę zawierającą wyniki dla wszystkich wyszczególnionych kategorii:

Tabela 2. Ocena potencjalnych konsekwencji planowanego Przedsięwzięcia - dane zbiorcze

	zdecydowanie się zgadzam	raczej się zgadzam	częściowo się zgadzam, częściowo się nie zgadzam	raczej się nie zgadzam	zdecydowanie się nie zgadzam	nie wiem, trudno powiedzieć
wzrost poziomu hałasu	90%	5%	1%	1%	3%	0%
wzrost cen nieruchomości	6%	4%	6%	6%	73%	5%
spadek cen nieruchomości	73%	8%	6%	3%	4%	6%
podniesienie atrakcyjności regionu	3%	3%	4%	7%	80%	3%
zmiany w sposobie użytkowania gruntów	79%	7%	3%	1%	7%	3%
zmiana krajobrazu naturalnego	90%	3%	1%	1%	4%	1%
zwiększenie możliwości zatrudnienia	5%	5%	25%	11%	46%	8%
negatywny wpływ na środowisko naturalne	92%	3%	1%	1%	3%	0%
zwiększenie dostępu do transportu	4%	8%	13%	20%	46%	9%
zaburzenie naturalnych siedlisk zwierząt	92%	2%	2%	1%	2%	1%
ułatwienia w dostępie do usług	3%	2%	3%	13%	75%	4%
konieczność zmiany miejsca zamieszkania części ludności	90%	4%	1%	0%	5%	0%
łatwiejszy dostęp do instytucji kultury	1%	4%	2%	13%	76%	4%
wzrost bezrobocia	31%	6%	32%	6%	8%	17%
negatywny wpływ na zdrowie, samopoczucie i jakość życia mieszkańców	91%	4%	1%	1%	3%	0%
ułatwienia w dostępie do edukacji	3%	2%	4%	11%	76%	4%
ułatwienia w dostępie do ochrony zdrowia	3%	1%	1%	14%	78%	3%

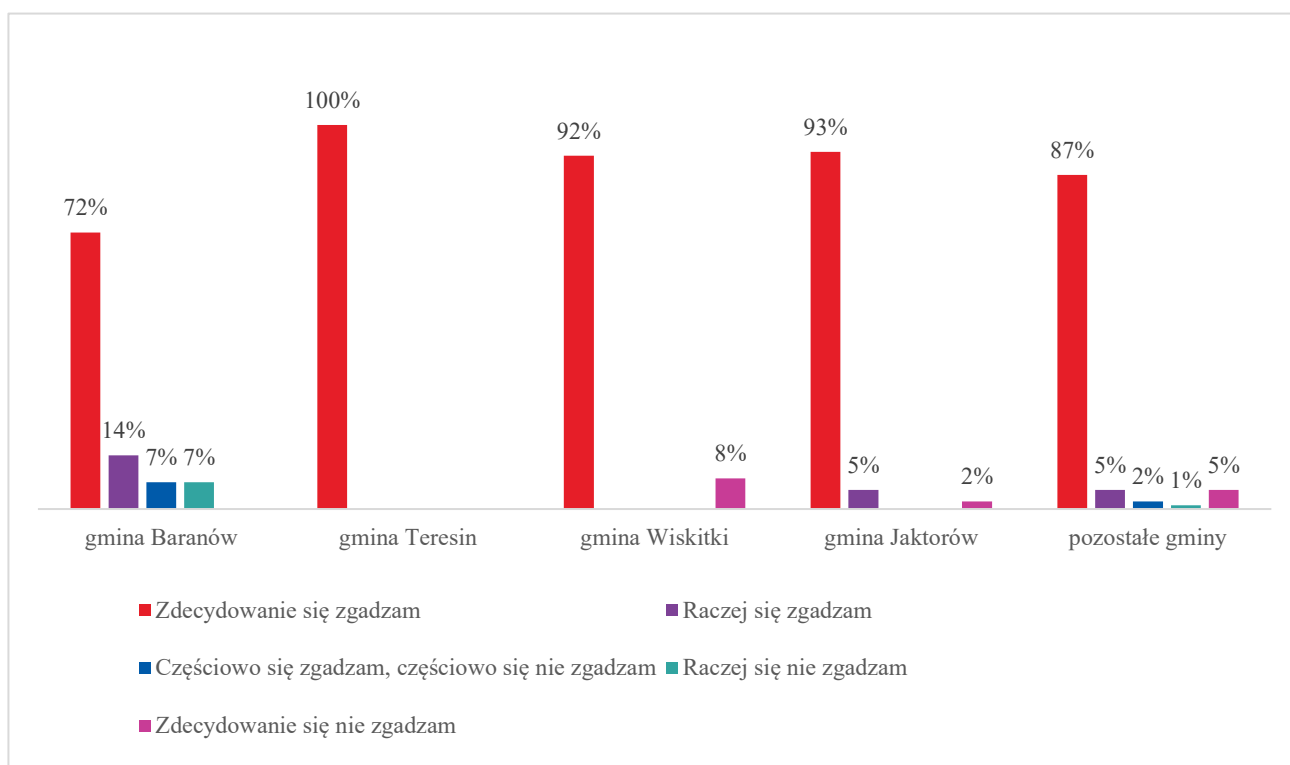
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Dobrowolnych konsultacji społecznych

Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli powyżej można stwierdzić, że z punktu widzenia badanych najważniejsze², wskazywane konsekwencje związane są z:

- wzrostem poziomu hałasu, którego obawia się 95% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych
- negatywnym wpływem na środowisko naturalne, którego obawia się 95% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych
- negatywnym wpływem na zdrowie, samopoczucie i jakość życia mieszkańców, którego obawia się 95% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych
- koniecznością zmiany miejsca zamieszkania części ludności, której obawia się 94% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych
- zaburzeniem naturalnych siedlisk zwierząt, którego obawia się 94% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych
- zmianą krajobrazu naturalnego, której obawia się 93% badanych przedstawicieli społeczności lokalnych.

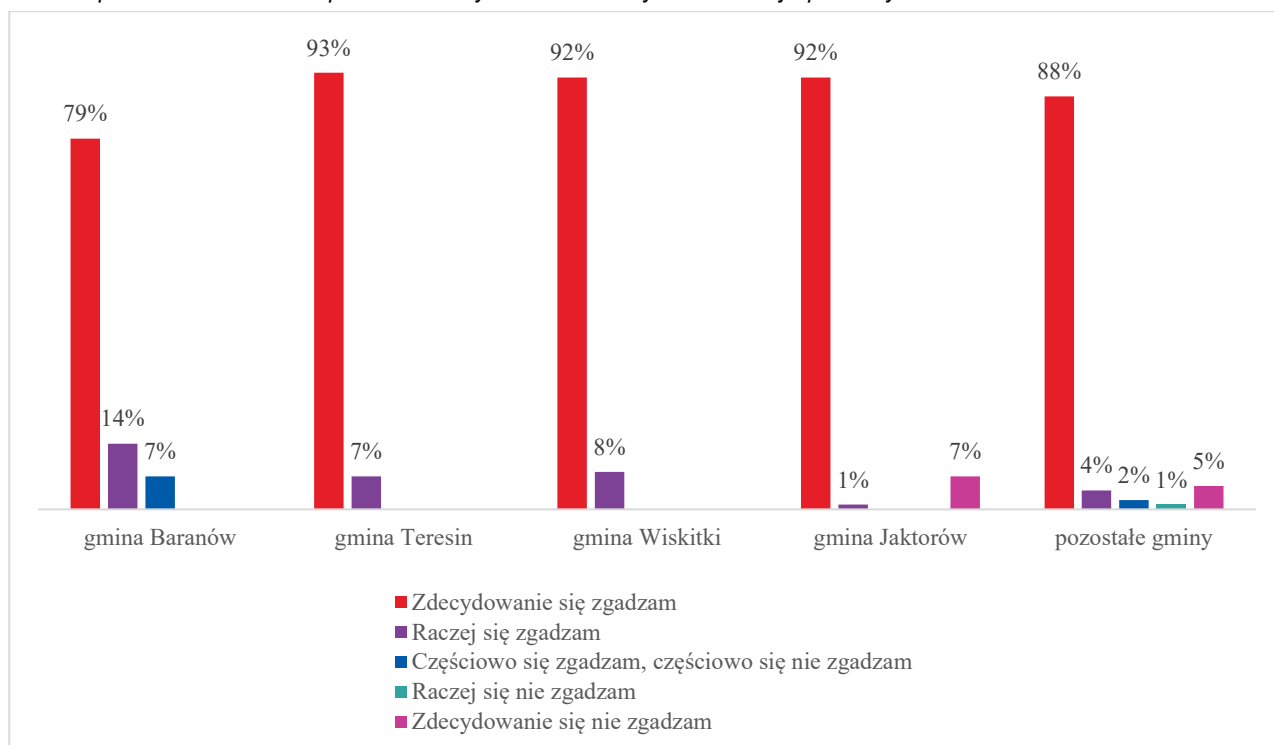
Wśród wskazywanych jako najważniejszych w subiektywnej ocenie badanych konsekwencji Planowanego Przedsięwzięcia, nie zaobserwowano zróżnicowania wynikającego z miejsca zamieszkania badanych. Poniżej zamieszczono wykresy pokazujące charakterystyczne rozkłady odpowiedzi (Rysunek 9, Rysunek 10, Rysunek 11). Podobnego zróżnicowania nie zaobserwowano także w odniesieniu do kategorii konsekwencji, które badani uznali za mniej istotne czy prawdopodobne.

² zsumowane odpowiedzi zdecydowanie się zgadzam i raczej się zgadzam

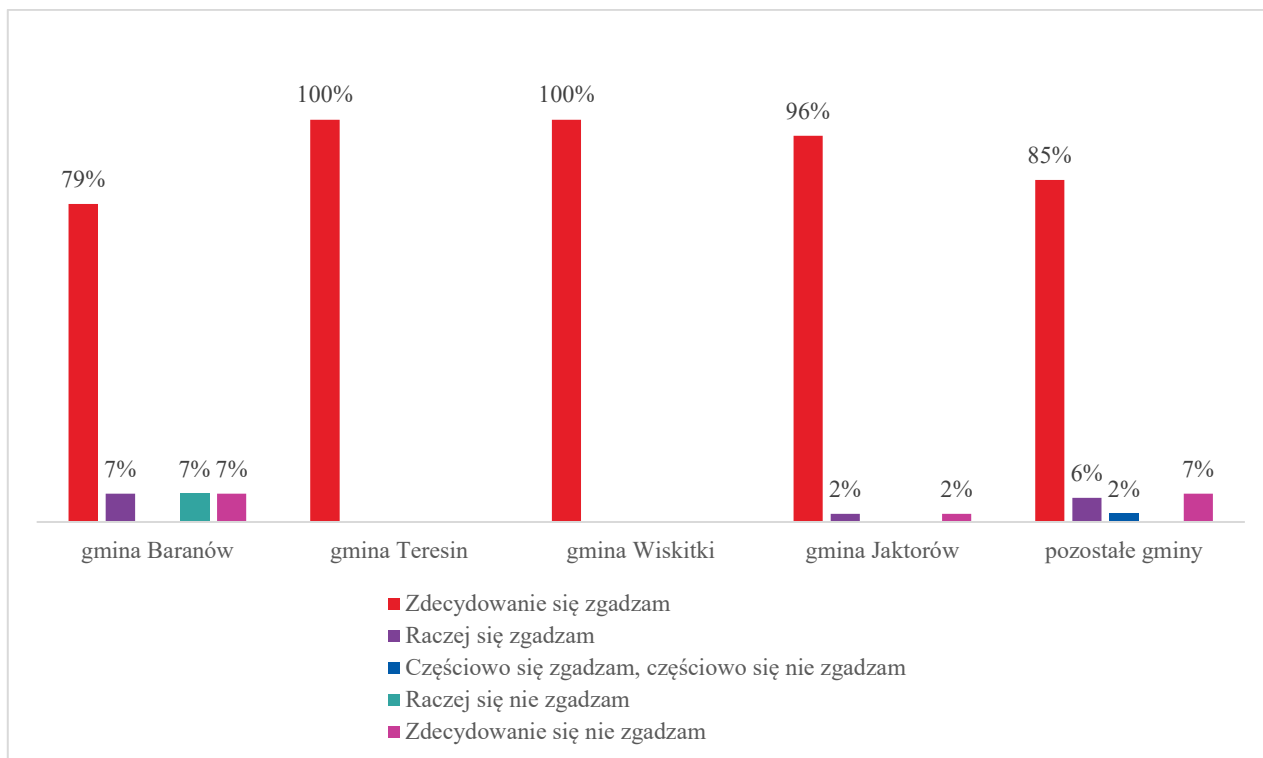
Rysunek 9 Ocena potencjalnych konsekwencji planowanego Przedsięwzięcia - czynnik Wzrost poziomu hałasu w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Dobrowolnych konsultacji społecznych

Rysunek 10 Ocena potencjalnych konsekwencji planowanego Przedsięwzięcia- czynnik Negatywny wpływ na środowisko naturalne w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Dobrowolnych konsultacji społecznych

Rysunek 11 Ocena potencjalnych konsekwencji planowanego Przedsięwzięcia- czynnik Negatywny wpływ na zdrowie, samopoczucie i jakość życia mieszkańców w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Dobrowolnych konsultacji społecznych

Z danych zgromadzonych w trakcie dobrowolnych konsultacji społecznych można wnioskować, że przedstawiciele lokalnych społeczności nie do końca identyfikują korzyści związane z planowaną Inwestycją. Wynika to zapewne z faktu znanego syndromu określanego mianem NIMBY (akronim ang. Not In My Backyard). Jego konsekwencją jest zjawisko braku akceptacji społeczności lokalnych żyjących blisko przyszłych lokalizacji inicjatyw związanych rozwojem infrastruktury, wiążącym się z poczuciem zagrożenia dla interesów prywatnych oraz prywatnego bezpieczeństwa, także w wymiarze ekonomicznym, przy występowaniu jednoczesnego zgeneralizowanego, wysokiego poparcia społecznego dla tworzenia i rozwijania tego typu inwestycji.

4. Zestawienie zgłoszonych podczas konsultacji społecznych zagadnień w zakresie wpływu na środowisko

4.1 Hałas i wibracje

- Obawy przed uciążliwym hałasem pochodzącym z lotniska i kolei (przekroczonych poziomach hałasu w ciągu dnia i nocy) oraz wpływu hałasu na zdrowie i jakość życia mieszkańców w okolicy ludzi. Zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji.
- Wpływ drgań na stan techniczny budynków mieszkalnych (na etapie budowy i eksploatacji).
- Pytania dotyczące zabezpieczenia przed hałasem dla okolicznych mieszkańców (ekrany dźwiękochłonne, posadzenie dodatkowej roślinności i drzew), informacje o zmniejszeniu oddziaływania hałasu na mieszkańców, np. poprzez sfinansowanie/ dofinansowanie do wyciszających okien czy materiałów akustycznych izolujących domy od hałasu. Jakie zabezpieczenia zostaną wprowadzone w związku z drganiami?
- Hałas i wibracje będą miały niekorzystny wpływ na wydmy Międzyborskie.
- Oczekiwanie wskazania proponowanych metod minimalizujących hałas/ wibracje oraz omówienie ich skuteczności.

4.2 Powietrze

- Pogorszenie jakości powietrza na etapie budowy.
- Pogorszenie jakości powietrza na etapie funkcjonowania lotniska. Wskazywano, że jakość powietrza obecnie nie jest zadowalająca.
- Wzrost zanieczyszczenia powietrza spalinami i pyłami przez samoloty i ruch pojazdów (CO₂, PM, WWA, NO₂).
- Powstanie smogu.
- Zanieczyszczenie powietrza dalej położonych obszarów np. aglomeracji warszawskiej, na skutek przenoszenia zanieczyszczeń przez wiatr.
- Inwestycja jest sprzeczna z realizowanym programem „Czyste powietrze”.
- Zatrucie powietrza może spowodować pogorszenie zdrowia, rozwój chorób nowotworowych oraz przedwczesne zgony.
- Negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza na ekologiczne rolnictwo.
- Mniej mieszkańców to zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z gospodarstw domowych.
- Pośredni wpływ na pogorszenie jakości powietrza poprzez wycinkę lasów.

4.3 Wody powierzchniowe

- Przekształcenie sieci rzecznej, zmiany warunków morfologicznych.
- Zanieczyszczenie wód spływami z terenów zurbanizowanych, ogólnie negatywny wpływ związany z przekształceniem terenu i zwiększeniem terenów nieprzepuszczalnych.
- Zachwianie warunków gruntowo-wodnych, obniżenie poziomu wód gruntowych.
- Skazanie wód powodujące wymieranie gatunków roślin i zwierząt, których środowiskiem życia jest woda. Również w odniesieniu do gatunków hodowlanych.
- Zanieczyszczenie naturalnych zbiorników wodnych.
- Likwidacja naturalnych zbiorników wodnych.

- Wpływ zanieczyszczenia wody na zdrowie ludzi.
- Wysychanie cieków.
- Nadmierne spływy wód z terenów utwardzonych powodujące podtopienia łąk, pól i terenów zabudowanych.
- Duże koszty społeczne związane z oddziaływaniem na wody, pogorszenie warunków życia.
- Zaburzenie procesu obiegu wody w przyrodzie.
- Eutrofizacja.

4.4 Wody podziemne

- Spadek udziału terenów zielonych – utrudniona infiltracja i retencja opadów atmosferycznych – pogłębienie zjawiska suszy.
- Obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych jako wynik uszczelnienia terenu.
- Obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych jako wynik pracy nowych ujęć zaplanowanych dla lotniska.
- Zaburzenie hydrodynamiki wód podziemnych w rejonie przedsięwzięcia, naruszenie zasobów.
- Wyschnięcie prywatnych studni – brak wody pitnej dla mieszkańców korzystających z własnych ujęć.
- Zanieczyszczenie wód podziemnych na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia.
- Degradacja środowiska.
- Wpływ na ekosystemy zależne od wód.
- Brak punktów monitoringu wód podziemnych – brak możliwości realnej oceny wpływu na wody podziemne.
- Brak transparentności opracowań w temacie wpływu przedsięwzięcia na zasoby wód dla mieszkańców.

4.5 Gleby

- Wyłączenie z produkcji gruntów uprawnych.
- Zniszczenie gleb bardzo dobrej i dobrej jakości.
- Pogorszenie struktury gleb (zagęszczenie gleby na skutek poruszania się ciężkiego sprzętu)
- Zanieczyszczenie gleb przez osadzające się szkodliwe substancje z powietrza oraz związki znajdujące się w spływach z powierzchni utwardzonych.
- Problem z żywnością, nawet widmo kryzysu żywnościowego.
- Zatrucie gleb i przez to żywności co powoduje utratę zdrowia, choroby w tym nowotworowe oraz przedwczesne zgony.
- Katastrofa ekologiczna.
- Wyjałowienie gleb, susza.

4.6 Krajobraz

- Utrata wartości kulturowych typowego krajobrazu wiejskiego Mazowsza.
- Zniszczenie krajobrazu rolniczego, leśnego i zbiorników wodnych.
- Wzrost obszarów zurbanizowanych, w krajobrazie dominować będzie architektura lotniska i infrastruktura drogowa i kolejowa, ekrany akustyczne.
- Zniszczenie cennych dla ludzi krajobrazów: okolice miejscowości Stare i Nowe Paski, Topołowa, zespół przyrodniczo-krajobrazowy Wydmy Międzyborowskie.
- Zmiana krajobrazu powodem zniechęcenia potencjalnych mieszkańców, ograniczenia rozwoju gmin.

- Brak szczegółowej analizy istniejącego krajobrazu.

4.7 Dostępność do działek/ pól uprawnych itp. (utrudnienia wynikające z pojawienia się nowej infrastruktury drogowej i kolejowej)

- Ograniczenie/pogorszenie lub brak dostępności do działek, pól uprawnych i innych nieruchomości.
- Podzielenie pól na mniejsze w wyniku poprzecinania ich nową infrastrukturą drogową i kolejową.
- Brak dróg dojazdowych do pól po podziale.
- Konieczność nakładania drogi w celu dostania się do poszczególnych działek, co przełoży się na większe koszty oraz wyższy ślad węglowy (w wyniku większej ilości spalin) prowadzonej działalności rolniczej.
- Ograniczenie efektywności i utrata możliwości prowadzenia profesjonalnej działalności rolniczej, pozbawienie ludzi środków do życia.
- Wskazanie na zbyt wysokie koszty społeczne realizacji inwestycji.
- Wzrost natężenia ruchu w okolicy, co przełoży się na zwiększenie ilości czasu potrzebnego na dojazd do działek i pól oraz zakłócenie normalnego funkcjonowania życia codziennego.
- Wydłużenie czasu dojazdu do sklepów, szkół, kościołów itp.
- Problemy komunikacyjne mogą doprowadzić do wyludnienia okolicy.
- Ryzyko braku pełnego wykupu nieruchomości, przez które będzie przechodzić kilka linii kolejowych, co zmusi mieszkańców do funkcjonowania pomiędzy tymi liniami.
- Problemy komunikacyjne w trakcie budowy.
- Konieczność wyposażenia kładek/przejęć w windy i inne udogodnienia dla osób starszych itp.
- Konieczność zaproponowania rozwiązań dla rolników i ruchu ciągników.
- Negatywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców.
- Spadek wartości nieruchomości.
- Zwrócenie uwagi na nieracjonalne decyzje lokalizacyjne.
- Realizacja inwestycji spowoduje rozbiórkę/zniszczenie wybudowanych w ostatnich latach dróg, ścieżek rowerowych, chodników itp. – marnowanie pieniędzy publicznych.
- Utrata miejsc pracy w wyniku wyburzenia zakładów.
- Problemy komunikacyjne spowodowane zbyt rzadko usytuowanymi zjazdami z autostrady (co kilkanaście-kilkadziesiąt kilometrów).
- Węzeł kolejowy podzieli gminę Jaktorów, utrudnienia w ruchu pomiędzy miejscowościami Teresin, Szymanów, Aleksandrów i Wiskitki.
- Odwodnienia i zanieczyszczenia mogą spowodować, że część pozostałych pól przestanie być możliwa do uprawy.
- Utrudnienia w dostępie do mediów (woda, prąd, gaz).
- Trasa kolejowa w gminie Teresin powinna przechodzić przez las, jak najdalej od domów i wpinać się do istniejącej linii kolejowej.
- Wiele działek inwestycyjnych w Topołowej zostanie wykupionych lub podzielonych, co jest wysoce niekorzystne.
- Istotne zmiany w okolicy inwestycji mogą przyczynić się do dezorientacji i stanów depresyjnych u mieszkańców.
- Wniosek o zapewnienie dostępu do działki 160/2 Drybus.

4.8 Dostępność do usług związanych z opieką zdrowotną, fitness lub edukacji

- Inwestycja nie polepszy dostępności do tych usług – brak zmian.
- Konieczność zmiany placówek edukacyjnych przez dzieci.

- Utrudnienie gminom wywiązania się z obowiązku zapewnienia dojazdów dla uczniów.
- W wypadku przesiedleń utrata kontaktu z placówkami medycznymi i lekarzami, u których do tej pory się leczono i konsultowano.
- Ograniczenie dostępu i wydłużenie tras dojazdów do szpitali, szkół, kościołów, fitness itp.
- Uciążliwość budowy i funkcjonowania inwestycji spowoduje odpływ ludności z tych terenów.
- Wzrost natężenia ruchu, problemy komunikacyjne.
- Wskazanie na zbyt wysokie koszty społeczne i zakłócenie normalnego funkcjonowania życia codziennego.
- Wskazanie na brak możliwości samodzielnego dotarcia do placówek np. przez osoby starsze.
- Jeśli zwiększy się liczba zatrudnionych w okolicy / mieszkańców, to należy rozbudować służbę zdrowia.
- Brak możliwości uzyskania szybkiej pomocy weterynarza.
- Zagrożenie życia w przypadku wydłużenia się czasu dojazdu karetka/straży pożarnej.
- Zwiększenie kosztów dojazdów.
- Likwidacja szkół i przychodni na obszarze budowy (np. Szkoła Podstawowa w Szymanowie).

4.9 Pozostałe kategorie

4.9.1 Klimat

- Sprzeczne z założeniami obniżenia emisji CO₂ i dążeniem do neutralności klimatycznej.
- Wpływ na pogłębianie się zmian klimatycznych.
- Powstanie wyspy ciepła.
- Wpływ na mikroklimat w związku ze wzrostem powierzchni zabetonowanych.

4.9.2 PEM

- Emisja fal elektromagnetycznych.

4.9.3 Zabytki

- Sprzeciw dla budowy linii elektroenergetycznej 220 kV oraz 110 kV w sąsiedztwie zabytkowego dworu w Kaskach, wpisanego do rejestru zabytków prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem A 149 58.
- Obawa przed dewastacją pomnika historycznego II wojny światowej.
- Obawa przed zniszczeniem rodzinnej kapliczki.

4.9.4 Przyroda i obszary chronione

- Obawa o wilki, bociany.
- Ingerencja w Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Natura 2000, rezerwat Wiączyń (wariant W32 najmniej uszkadza tkankę leśną i zabudowania).
- Pobliska rzeka Wierzbianka i rów nawadniający uprawy i okoliczne grunty są także miejscem występowania raka szlachetnego, jaszczurek i traszek.
- Pożyteczne dla środowiska jest występowanie owadów: ważki, kowal dwupłamek, ptaków: bociany, kopcuszek zwyczajne, jaskółki.
- Przyczynienie się do wzrostu rozprzestrzeniania się roślinności inwazyjnej.
- Wpływ na Bolimowski Park Krajobrazowy.
- Zwierzęta zostaną wprowadzone w stan depresyjny.
- Zwiększenie ilości kolizji na drodze z udziałem zwierząt.

- Budowa CPK oprócz realizacji dróg i linii kolejowych wymusi budowę OAW, ta z kolei przecina wiele cennych przyrodniczo, w tym chronionych takich jak np.: Chojnowski Park Krajobrazowy, Mazowiecki Park Krajobrazowy. Przecięcie korytarzy ekologicznych.
- Spadek bioróżnorodności.
- Licznie występujące nietoperze oraz stanowiska pachnicy dębowej w miejscowości Pawłówek.

4.9.5 Inne

Dotyczące skutków wykupów (w tym materialne i społeczne)

- Przewidywana konieczność zmiany planów inwestycyjnych przy posiadaniu pozwolenia na budowę, zmiany warunków dostępu do mediów i do drogi publicznej.
- Brak jasnych przepisów dotyczących określenia wartości gospodarstwa.
- Konieczność relokacji dużego gospodarstwa rolnego z fermą drobiu i biogazownią (na północy obszaru inwestycji).
- Pozbawienie rolników pracy.
- Brak możliwości podleganiu ubezpieczenia w KRUS-ie.
- Utrata dorobku życia.
- Wykup gruntów po zbyt niskich cenach.
- Zniszczenie gminy
- Brak dostosowania obowiązujących przepisów do planów inwestycyjnych CPK. Wielu mieszkańców domów wskazanych do wyburzenia prowadzi inwestycje lub są po wymianie pieców węglowych na inne instalacje. Zaciągnięte są kredyty na ten cel, zawarte umowy z podwykonawcami. Brak informacji jak finansowo zostanie rozwiązany ten problem.
- Duże koszty społeczne.
- Brak korzyści dla mieszkańców.
- Wpływ na zdrowie psychiczne (przewidywane samobójstwa rolników), pogorszenie relacji międzyludzkich, tragedia życiowa ludzi.
- Zmniejszenie przyrostu naturalnego, wzrost odsetku śmiertelności w wyniku utraty miejsc pracy, depresja.

Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia

- Brak informacji na temat zużycia wody, energii cieplnej i elektrycznej. Brak informacji o planowanych źródłach energii, czy będą OZE?
- Wskazanie, że większe zainteresowanie powinno być skierowane na lotnisko w Modlinie.
- Brak uzasadnienia ekonomicznego, społecznego, transportowego, turystycznego dla lotniska.
- Wskazanie koniecznej szczegółowej analizy wariantów linii kolejowych przechodzących przez Żyrardów, Jaktorów i Mszczonów.
- Tak duża inwestycja nie powinna być realizowana w czasie tak wysokiej inflacji, marnowanie pieniędzy podatników.

Komunikacja z interesariuszami

- Brak dialogu spółki CPK z gminami, powiatami i mieszkańcami terenów objętych inwestycją.
- Zwrócenie uwagi na pozorność prowadzonych konsultacji.

4.10 Powielana uwaga ogólna

„Podstawa prawna w myśl art. 5 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska. Zgodnie z art. 68 ust. 4 Konstytucji RP, władze publiczne są obowiązane do zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska. W myśl art. 74 ust. 2 Konstytucji RP, ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, zaś ust. 4 tego przepisu stanowi, iż Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Stosownie do art. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu. Kto zaś podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze. Ochrona środowiska obejmuje także ochronę przed hałasem (zob. dział V tytułu I ustawy Prawo o ochronie środowiska). Jak stanowi art. 112 tej ustawy, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie 2) zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Pragnę zaznaczyć, że akceptacja obecnego stanu rzeczy w omawianej materii doprowadza do odpowiedzialności władzy publicznej za naruszenie praw człowieka, w postaci chronionego art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności prawa jednostki do poszanowania jej życia prywatnego i rodzinnego, jej mieszkania i korespondencji (zob. np. wyrok ETPCz w Strasburgu z dnia 22 listopada 2011 r. nr 24202/10). W wyroku ETPCz w Strasburgu z dnia 2 października 2001 r. nr 36022/97 Hatton i inni przeciwko Wielkiej Brytanii wskazano, że władze publiczne są zobowiązane do podjęcia działań minimalizujących wywołaną działalnością lotniska ingerencję w życie jednostki, przez doprowadzenie do stanu równowagi. Jak wskazał ETPCz w Strasburgu w wyroku z dnia 16 listopada 2004 r. nr 4143/02, pozorowanie działań przez władze publiczne i tolerowanie stanu narażenia jednostki na nadmierny hałas stanowi naruszenie Konwencji. Trybunał zaznaczył bowiem, że Konwencja zmierza do ochrony praw skutecznych, a nie iluzorycznych. Podobne zapatrywanie wyrażono w wyroku ETPCz w Strasburgu w wyroku A Panasiewicz przeciwko Polsce z dnia 3 marca 2011 r. nr 6854/07 oraz w wyroku Dees przeciwko Węgrom z dnia 9 listopada 2010 r. nr 2345/06. Reasumując, władze publiczne mają obowiązek podjęcia skutecznych i efektywnych środków, które zlikwidują obecne narażenie mieszkańców na szkodliwe dla ich zdrowia oddziaływanie ruchu lotniczego. Warto przy tym zaznaczyć, że jak wyjaśnił ETPCz w wyroku z dnia 3 lipca 2012 r. nr 61654/08, próg szkodliwości powodującej naruszenie art. 8 Konwencji ma charakter względny i zależy od okoliczności danej sprawy takich jak intensywność i długość niedogodności oraz jej skutki w sferze fizycznej i psychicznej. Do naruszenia art. 8 Konwencji może zatem dojść nie tylko w przypadku przekroczenia norm hałasu, ale w każdym przypadku, jeżeli hałas ten uniemożliwia normalne funkcjonowanie jednostki, korzystanie z mieszkania, prowadzenie życia rodzinnego. Zaś w odniesieniu do prawa karnego Art. 160 k.k. mówi o 1. Kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 2. Jeżeli na sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. W przypadku prawa UE ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 598/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia zasad i procedur w odniesieniu do wprowadzenia ograniczeń operacyjnych odnoszących się do poziomu hałasu w portach lotniczych Unii w ramach zrównoważonego podejścia oraz uchylające dyrektywę 2002/30/WE oraz DYREKTYWY 2002/49/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 25 czerwca 2002 r.”

Odpowiedź:

Inwestycja celu publicznego jaką jest przedmiotowe Przedsięwzięcie jest realizowana zgodnie z przepisami prawa, obowiązującymi standardami, zasadami przygotowania i realizacji inwestycji infrastrukturalnych, a także normami technicznymi. Dodatkowo Spółka planując swoje działania bierze pod uwagę nie tylko kwestie ochrony środowiska przyrodniczego, ale dużą wagę przykładając również do ochrony interesów oraz sytuacji życiowej mieszkańców terenów, na których realizowane będzie Przedsięwzięcie oraz tych, na które może oddziaływać.

5. Odniesienie się do zgłoszonych zagadnień

Założeniem przeprowadzonych konsultacji było lepsze rozpoznanie przez Inwestora istotnych aspektów, które w ocenie lokalnej społeczności autorzy Raportu o oddziaływaniu Przedsięwzięcia na środowisko (dalej Raport OOS) powinni wziąć pod uwagę opracowując dokument. Przeprowadzone konsultacje społeczne nie były wymaganym prawem elementem procesu zmierzającego do wydania decyzji środowiskowej. Konsultacje nie dotyczyły spraw związanych z wywłaszczeniami nieruchomości i Programu Dobrowolnych Nabyć.

Po opracowaniu Raportu OOS, w ramach prowadzonego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapewniona zostanie możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu (formalne, wymagane prawem konsultacje społeczne). Wszystkim uczestnikom, którzy wezmą udział w tych konsultacjach (trwających 30 dni) przysługuje prawo wniesienia uwag i wniosków, co do których organ wydający decyzję środowiskową będzie musiał się odnieść w jej uzasadnieniu.

W opracowywanym Raporcie OOS przeprowadzone zostaną szczegółowe analizy oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska. Wyniki tych analiz pozwolą rozwiązać większość zgłoszonych wątpliwości i obaw związanych z realizacją oraz funkcjonowaniem Lotniska oraz projektowanego układu drogowego i kolejowego. Zgłoszone uwagi posłużą przygotowaniu raportu oceny oddziaływania na środowisko.

Zakres zagadnień poruszanych podczas minionych konsultacji społecznych był niemal jednakowy w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, dlatego poniżej przedstawiono odniesienie się zagadnień poruszanych w przesłanych formularzach w podziale na tematykę uwag.

5.1 Hałas

Na obecnym etapie analiz bardzo trudne jest jednoznaczne stwierdzenie jakie będzie oddziaływanie planowanego Przedsięwzięcia na klimat wibroakustyczny w bliskiej lub dalszej odległości od jego granic. Aby to dokładniej stwierdzić, na potrzeby Raportu, wykonuje się obliczenia modelowe hałasu z zastosowaniem metodyk właściwych dla konkretnych rodzajów źródeł, czyli odrębną dla hałasu lotniczego, drogowego oraz kolejowego, a także z instalacji.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, eksploatacja poszczególnych komponentów Przedsięwzięcia (mowa tu zarówno o lotnisku wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą, jak również drogach i kolei) nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych (Art. 141. Ust. 1.) oraz nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska (Art. 144. Ust. 1.). Eksploatacja instalacji, które powodują wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych, nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny (Art. 144. Ust.

1.). Co oznacza, że Inwestor nie może projektować, ani budować i uruchamiać Inwestycji, która mogłaby spowodować pogorszenie jakości powietrza na terenach sąsiadujących z Inwestycją. Ponadto w ramach prac nad Raportem określona zostanie uciążliwość hałasowa wynikająca z wykorzystywania korytarzy transportowych w trakcie prac przygotowawczych i budowlanych, a w rejonach, które wymagać będą szczególnej ochrony zaplanowane zostanie wdrożenie odpowiednich działań organizacyjnych i realizacja zabezpieczeń technicznych zapewniających, że klimat wibroakustyczny nie ulegnie pogorszeniu a standardy jakości środowiska zostaną dotrzymane. Tym samym nie ulegną pogorszeniu warunki życia ludzi.

Celem raportu oddziaływania na środowisko w zakresie jakości klimatu wibroakustycznego Przedsięwzięcia jest:

- ocena wpływu emisji hałasu z planowanego Przedsięwzięcia na jakość klimatu akustycznego przy uwzględnieniu oddziaływania na zdrowie ludzi oraz dobrostan zwierząt;
- wykazanie, że planowane Przedsięwzięcie nie spowoduje w znacznym stopniu pogorszenia jakości klimatu akustycznego, czyli nie spowoduje przekraczania standardów jakości środowiska (przy założeniu zastosowania odpowiednich środków łagodzących – technicznych i organizacyjnych),
- określenie działań organizacyjnych i technicznych (wraz z oceną ich skuteczności) w zakresie minimalizacji oddziaływań związanych zarówno z emisją hałasu jak i wibracji,
- wskazanie obszarów, w których mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem, do którego Inwestor posiada tytuł prawny, co wiąże się z koniecznością wprowadzenia ograniczeń w sposobie użytkowania terenu i nieruchomości.

[Organ wydając decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla Przedsięwzięcia nałoży na Inwestora obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin wykonania. Tym samym przebieg granic obszaru ograniczonego użytkowania dla przedmiotowego Przedsięwzięcia nastąpi na podstawie wspomnianej analizy porealizacyjnej. Ustalenie obszaru ograniczonego użytkowania dla lotnisk użytku publicznego, jakim jest między innymi Przedsięwzięcie, następuje w oparciu o analizę porealizacyjną, ponieważ tylko na jej podstawie możliwe jest ustalenie rzeczywistego, a nie tylko prognozowanego oddziaływania na środowisko, precyzyjnie określić granice ustanawianego obszaru i granice poszczególnych stref ze zróżnicowanymi sposobami korzystania z terenu i znajdujących się na nim obiektów].

5.2 Powietrze

Na obecnym etapie analiz trudne jest jednoznaczne stwierdzenie jakie będzie oddziaływanie planowanego Przedsięwzięcia na jakość powietrza w bliskiej lub dalszej odległości od jego granic. Aby to dokładniej stwierdzić wyznacza się w ramach raportu OOS wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wykonuje się obliczenia modelowe rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, czyli tzw. stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, biorąc również pod uwagę lokalną emisję, a więc lokalną jakość powietrza.

Celem raportu oddziaływania na środowisko w zakresie jakości powietrza planowanego Przedsięwzięcia jest:

- ocena wpływu emisji zanieczyszczeń do powietrza z planowanego Przedsięwzięcia na jakość powietrza przy uwzględnieniu oddziaływania na zdrowie ludzi oraz rośliny (w tym również na uprawy ekologiczne);
- wykazanie, że planowane Przedsięwzięcie nie spowoduje w znacznym stopniu pogorszenia jakości powietrza, czyli nie spowoduje przekraczania standardów jakości środowiska (powietrza).

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (art. 85), ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej lub przynajmniej na poziomach dopuszczalnych lub docelowych.

W celu określenia całkowitych stężeń substancji na badanym terenie i oceny wpływu Przedsięwzięcia na jakość powietrza zostanie dokonana analiza oddziaływania emisji ze źródeł CPK łącznie z tłem zanieczyszczeń.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska eksploatacja instalacji nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych (Art. 141. Ust. 1.), nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska (Art. 144. Ust. 1.), a także eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny (Art. 144. Ust. 1.). Co oznacza, że Inwestor nie może projektować, ani budować i uruchamiać Inwestycji, która mogłaby spowodować pogorszenie jakości powietrza na terenach sąsiadujących z Inwestycją. Ponadto zarówno emisje jak i stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w trakcie przygotowania i budowy są krótkotrwałe, przemijające i zlokalizowane blisko źródła emisji.

Ograniczenie wpływu Inwestycji na emisję zanieczyszczeń do powietrza powinno spowodować, że jakość powietrza zarówno w bliskiej, jak i dalszej odległości od lotniska nie ulegnie pogorszeniu, a więc nie ulegną pogorszeniu warunki życia ludzi, a także warunki do prowadzenia upraw ekologicznych.

Program „Czyste powietrze” dotyczy ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego, w mieszkalnictwie, natomiast trzeba zaznaczyć, że ogrzewanie budynków lotniska oraz produkcja energii elektrycznej na potrzeby lotniska ma odbywać się przy pomocy paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła, a więc ma być zeroemisyjna. Planowane linie kolejowe (poza kilkoma bocznkami na terenie lotniska) mają być zelektryfikowane, a więc nie będą emitować zanieczyszczeń do powietrza.

Celem Raportu OOŚ jest zaproponowanie działań minimalizujących, które w możliwie największym stopniu ograniczą ewentualną emisję do powietrza lotniska i nowych połączeń drogowych. Poza wyżej wymienionymi sposobami dostarczenia energii cieplnej i elektrycznej mogą to być nasadzenia zieleni, z jednej strony kompensujące ewentualne wycinki lasów, a z drugiej działające jak ekrany pochłaniające zanieczyszczenia do powietrza i hałas oraz zmniejszające wpływ dróg i lotniska na zmiany w krajobrazie.

5.3 Wody powierzchniowe

Przekształcenie sieci rzecznej, zmiany warunków morfologicznych

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych planowano infrastrukturę Lotniska w taki sposób, aby zminimalizować wpływ na sieć rzeczną. Pomimo tego budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego będzie wymagała przeniesienia i częściowej likwidacji jednego

rowu (PG-31: nazwa zwyczajowa Dopływ z Nowego Oryszewa) oraz związanej z nim przebudowy rowu PG-3 (nazwa zwyczajowa Dopływ spod Aleksandrowa). Aby zminimalizować możliwy negatywny wpływ na warunki panujące w rzece Pisi Gągolinie spowodowany zmianą układu hydromorfologicznego w ujściu rowu PG-3 zaplanowano suchy zbiornik retencyjny. Będzie się on wypełniał wodą w warunkach wystąpienia większych przepływów, dzięki czemu proponowana przebudowa nie zwiększy zagrożenia powodziowego na rzece Pisi Gągolinie. Należy podkreślić, że omawiane dopływy mają charakter cieków okresowych i są już obecnie bardzo silnie przekształcone (wyprostowane, uregulowane) w drodze prac melioracyjnych. Waloryzacja przyrodnicza odcinków przewidzianych do przebudowy, oparta o opracowanie WWF Polska i Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wykazała ich skrajnie niską wartość przyrodniczą. Przeprowadzona w 2021 r. inwentaryzacja nie wykazała obecności chronionych gatunków ryb ani bezkręgowców i roślin wodnych w tych ciekach.

Poza wspomnianymi wyżej działaniami konieczna będzie także przebudowa fragmentów kilku cieków i rowów w związku z realizacją sieci drogowej oraz kolejowej. Wszelkie prace konieczne do przeprowadzenia są planowane w taki sposób, aby minimalizować możliwy negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz zdrowie i życie ludzi. Wybór wariantu lokalizacji lotniska oraz linii kolejowych i dróg będzie uwzględniał jak największe ograniczenie ingerencji w układ sieci rzecznej.

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na sieć rzeczną zbudowano komputerowy model hydrauliczny rzeki Pisi Gągolinie obejmujący znaczną część sieci rzecznej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Lotniska. Proponowane zmiany układu hydrograficznego zostaną wprowadzone do modelu hydraulicznego i zostaną przeprowadzone obliczenia mające określić wpływ proponowanych działań na sieć rzeczną. Po uzyskaniu wyników i ich weryfikacji nastąpi etap analiz, których efektem będzie propozycja zmian (korekty planowanych zadań) bądź zastosowanie działań minimalizujących.

Zanieczyszczenie wód spływami z terenów zurbanizowanych, ogólnie negatywny wpływ związany z przekształceniem terenu i zwiększeniem terenów nieprzepuszczalnych

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na jakość wód powierzchniowych przygotowany został model hydrologiczny zlewni, który pozwoli na ilościowe ujęcie kwestii oddziaływania Przedsięwzięcia na środowisko wód płynących i stojących. Model ten uwzględnia wpływ zmiany ukształtowania i pokrycia terenu, a także sposobu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Model służy do uzyskania m.in. informacji o zmianie objętości wód odprowadzanych do rzek, a także o zmianie stężeń zanieczyszczeń, które powiązać można z działaniami prowadzonymi w ramach Przedsięwzięcia. Analizy dają również informacje o ryzyku pogorszenia stanu wód powierzchniowych i w przypadku wystąpienia takiego problemu, propozycja odpowiednich działań minimalizujących wpływ na środowisko.

Zachwianie warunków gruntowo-wodnych, obniżenie poziomu wód gruntowych

W ramach Przedsięwzięcia założono, że dla terenów zielonych obszaru Lotniska zostanie wykonany system drenażowy, w celu utrzymania poziomu wody gruntowej na odpowiedniej rzędnej względem poziomu terenu i tym samym ograniczeniu negatywnego wpływu na funkcjonowanie tych terenów, odpowiadający w pewnym stopniu likwidowanemu systemowi melioracji wodnych. W czasie prowadzenia prac budowlanych może wystąpić zmiana warunków gruntowo-wodnych, ale zaplanowano stosowanie metod ograniczających dopływ wód gruntowych do wykopów. Planuje się zastosowanie odwodnienia wgłębnego, polegającego na obniżeniu poziomu wody gruntowej za pomocą układu studni umieszczonych wewnątrz i (lub) na zewnątrz wykopu. Zanieczyszczona drobną frakcją woda z wykopów będzie zbierana w studzienkach zbiorczych poprzez ciągi drenaży

ułożonych wzdłuż skarp wykopu, a następnie wypompowywana do wykonanych w ramach prac przygotowawczych poletek osadowych. Po podczyszczeniu (sedymentacji) wody te zostaną odprowadzone do odbiornika. W celu ograniczenia robót odwodnieniowych, przewidziano doprowadzenie ścian obudowy do warstw nieprzepuszczalnych podłoża lub zastosowanie uszczelnienia dna w postaci poziomej przesłony przeciwfiltracyjnej. Przy wykopie pod stację kolejową oraz pod ułożenie torów na odpowiedniej głębokości poniżej rzędnej Lotniska, planuje się zastosowanie ścian szczelinowych. Dzięki temu zabiegowi ogranicza się pompowanie wody gruntowej do minimum. Przewiduje się, że woda z wykopu będzie zbierana w studzienkach zbiorczych poprzez ciągi drenaży ułożonych wzdłuż skarp wykopu, a następnie wypompowywana do poletek osadowych. Następnie woda, po uprzednim podczyszczeniu do wymaganych parametrów fizykochemicznych, zostanie przepompowana systemem rurociągów do odbiornika.

Skażenie wód powodujące wymieranie gatunków roślin i zwierząt, których środowiskiem życia jest woda. Również w odniesieniu do gatunków hodowlanych.

W ramach oceny oddziaływania wykonane zostaną obliczenia wpływu wszystkich działań, które potencjalnie mogą spowodować zmianę jakości wód Jednolitych Części Wód Powierzchniowych. W ocenie uwzględniane są te działania, których wpływ da się wyrazić w sposób liczbowy. Dzięki temu efektem oceny będzie informacja o tym, czy parametry jakości wód zmieniają się i czy wystąpi ryzyko pogorszenia stanu do poziomu, w którym warunki rozwoju organizmów wodnych są inne niż optymalne. Ocena taka polega na sprawdzeniu, czy na skutek planowanych działań istnieje ryzyko zmiany parametrów jakości wody – elementów wspierających elementy biologiczne, w stopniu powodującym przejście do klasy oznaczającej stan poniżej dobrego. Na potrzeby tego zadania zastosowany zostanie model przepływu zanieczyszczeń w zlewniach objętych potencjalnym oddziaływaniem Przedsięwzięcia. Należy jednak nadmienić, że potencjalny wpływ na jakość wód powierzchniowych zminimalizowano zakładając odpowiednie środki zaradcze już na etapie planowania Przedsięwzięcia (odpowiednie prowadzenie prac przygotowawczych i budowlanych, zachowanie parametrów przepływu wód poprzez stosowanie zbiorników retencyjnych i odpowiednich parametrów nowych rowów, stosowanie osadników i separatorów, stosowanie obiegów zamkniętych wód opadowych i roztopowych, a także podczyszczania i oczyszczania w przypadku obiektów, w których może wystąpić zanieczyszczenie wód).

Zanieczyszczenie naturalnych zbiorników wodnych

Na żadnym etapie prac związanych z Przedsięwzięciem nie jest planowane odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, wód z odwadniania wykopów, a także ścieków do naturalnych zbiorników wodnych. Ścieki komunalne powstające na etapie budowy będą odbierane przez upoważnione do tego podmioty, na podstawie stosownych umów.

Likwidacja naturalnych zbiorników wodnych

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych infrastrukturę Lotniska zaplanowano w taki sposób, aby zminimalizować możliwy negatywny wpływ na warunki gruntowo-wodne, a co za tym idzie ograniczono konieczność likwidacji naturalnych zbiorników wodnych. W przypadku wystąpienia sytuacji konieczności likwidacji zbiornika wodnego jego naturalna retencja zostanie odtworzona. Jest to związane z najważniejszym założeniem jakie zostało przyjęte na wczesnym etapie prac. Celem było odprowadzanie z zagospodarowywanych terenów maksymalnie takiej samej objętości wód opadowych jak ma to miejsce w chwili obecnej. W związku z powyższym na terenie Lotniska planowane są zbiorniki retencyjne, które będą miały za zadanie przejąć nadmiar wód opadowych. W podobny sposób planowana jest sieć drogowa i sieć kolejowa. Wzdłuż dróg i

torów kolejowych planowana jest budowa wielu zbiorników retencyjnych, które będą gromadziły wody po intensywnych opadach. Jest także planowany suchy zbiornik retencyjny w rejonie ujścia rowu PG-3 (nazwa zwyczajowa Dopływ spod Aleksandrowa). Opróżnianie zbiorników będzie następowało po obniżeniu poziomów wody w ciekach.

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na retencję w zlewni Pisi Gągoliny zbudowano komputerowy model hydrauliczny rzeki Pisi Gągoliny obejmujący znaczną część sieci rzecznej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Lotniska. W modelu będą sprawdzane proponowane rozwiązania retencyjne oraz ich wpływ na przepływy w ciekach. Po uzyskaniu wyników i ich weryfikacji nastąpi etap analiz, których efektem może być ewentualna propozycja zmian (np. zwiększenie planowanej objętości zbiorników retencyjnych).

Wpływ zanieczyszczenia wody na zdrowie ludzi

Jednym z celów wykonywanej obecnie oceny oddziaływania jest wykazanie, czy planowane Przedsięwzięcie może powodować ryzyko braku osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla wód powierzchniowych (Jednolitych Części Wód). Cele środowiskowe określane są jako stan wód zdefiniowany szeregiem parametrów jakości wody. Jeżeli na skutek planowanych działań zidentyfikowane zostanie ryzyko braku osiągnięcia celu środowiskowego, to zaproponowane zostaną takie działania minimalizujące wpływ, które to ryzyko zmniejszą do poziomu nieistotnego. Wszelkie korzystanie z wód przez ludzi (woda do picia, rekreacja) jest obwarowane dodatkowymi regulacjami, nie ma możliwości legalnego korzystania przez ludzi z wody, która nie spełnia rygorystycznych przepisów w zakresie jakości.

Wysychanie cieków

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych planowano infrastrukturę Lotniska w taki sposób, aby zminimalizować możliwy negatywny wpływ na warunki gruntowo-wodne. Ponieważ rzeka Pisia Gągolina, jak i pozostałe cieki wchodzące w skład jej zlewni, nie prowadzi dużej ilości wód - nie jest planowana budowa ujęć wód powierzchniowych, które mogłyby przyczynić się do obniżenia wartości przepływu w rzekach.

Nadmierne spływy wód z terenów utwardzonych powodujące podtopienia łąk, pól i terenów zabudowanych

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych planowano infrastrukturę Lotniska w taki sposób, aby ograniczyć spływ powierzchniowy z terenów utwardzonych. Najważniejszym założeniem było odprowadzanie maksymalnie takiej samej objętości wód opadowych jak ma to miejsce w chwili obecnej. Na terenie Lotniska planowane są zbiorniki retencyjne, które będą miały za zadanie przejąć nadmiar wód opadowych. W podobny sposób planowana jest sieć drogowa i sieć kolejowa. Wzdłuż dróg i torów kolejowych planowana jest budowa wielu zbiorników retencyjnych, które będą gromadziły wody po intensywnych opadach. Jest także planowany suchy zbiornik retencyjny w rejonie ujścia rowu PG-3 (nazwa zwyczajowa Dopływ spod Aleksandrowa). Opróżnianie zbiorników będzie następowało po obniżeniu poziomów wody w ciekach.

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na przepływy w ciekach zbudowano komputerowy model hydrauliczny rzeki Pisi Gągoliny obejmujący znaczną część sieci rzecznej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Lotniska. W modelu będą sprawdzane proponowane rozwiązania retencyjne oraz ich wpływ na przepływy w ciekach. Po uzyskaniu wyników i ich

weryfikacji nastąpi etap analiz, których efektem może być ewentualna propozycja zmian (np. zwiększenie planowanej objętości zbiorników retencyjnych).

Duże koszty społeczne związane z oddziaływaniem na wody, pogorszenie warunków życia

Jednym z celów wykonywanej obecnie oceny oddziaływania jest wykazanie, czy planowane Przedsięwzięcie może powodować ryzyko braku osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla wód powierzchniowych (Jednolitych Części Wód). Cele środowiskowe określone są jako stan wód zdefiniowany szeregiem parametrów jakości wody. Jeżeli na skutek planowanych działań zidentyfikowane zostanie ryzyko braku osiągnięcia celu środowiskowego, to zaproponowane zostaną takie działania minimalizujące wpływ, które to ryzyko zmniejszą do poziomu nieistotnego. Dlatego nie przewiduje się istotnych kosztów społecznych związanych z jakością wód powierzchniowych. Należy tutaj podkreślić, że planowane Przedsięwzięcie, niewątpliwie będące formą presji dla środowiska, lokalizowane jest w obszarze, w którym istnieją inne presje – rolnicze. Wpływ tych presji będzie znacznie ograniczony. Do korzyści społecznych należy znaczny wzrost wiedzy o obszarze objętym potencjalnym oddziaływaniem. Informacje o zmienności warunków przepływu wód, a także jakości wód były znacznie ograniczone przed wykonaniem badań na potrzeby oceny oddziaływania Przedsięwzięcia. Dlatego w bilansie ewentualnych kosztów należy także uwzględnić i korzyści społeczne (większa wiedza, kontynuacja monitoringu jakości wód, prace utrzymaniowe na ciekach itp.).

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych planowano infrastrukturę Lotniska w taki sposób, aby ograniczyć możliwy negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz zdrowie i życie ludzi. Działania planowano w taki sposób, aby minimalizować zarówno zagrożenie powodziowe (np. poprzez nadmierny odpływ wód opadowych z powierzchni utwardzonych), jak i możliwość zmniejszenia przepływów (np. poprzez pobór wód lub nieprawidłowo przeprowadzone zmiany w korytach cieków). Podczas prac brano także pod uwagę istniejącą sieć drenarską (drenaż rolniczy) planując działania w taki sposób, aby zachować ich funkcjonalność i co za tym idzie możliwość dalszego rolniczego użytkowania gruntów.

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na wody powierzchniowe zbudowano komputerowy model hydrauliczny rzeki Pisi Gągoliny obejmujący znaczną część sieci rzecznej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Lotniska. W modelu będą sprawdzane proponowane rozwiązania oraz ich wpływ na warunki wodne w zlewni. Po uzyskaniu wyników i ich weryfikacji nastąpi etap analiz, których efektem może być ewentualna propozycja zmian (np. zwiększenie planowanej objętości zbiorników retencyjnych) bądź zastosowania działań minimalizujących tak aby uzyskać możliwie jak najmniejszy potencjalny negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz zdrowie i życie ludzi.

Zaburzenie procesu obiegu wody w przyrodzie

Podczas prac planistycznych i prowadzenia wstępnych prac projektowych najważniejszym założeniem było odprowadzanie maksymalnie takiej samej objętości wód opadowych jak ma to miejsce w chwili obecnej. Ilościowe ujęcie zagadnień związanych z oddziaływaniem Przedsięwzięcia na środowisko wód płynących i stojących podlegają analizie za pomocą modelu hydrologicznego. Model ten uwzględnia wpływ zmiany ukształtowania i pokrycia terenu, a także sposobu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Model służy do uzyskania m.in. informacji o objętości wód odprowadzanych do rzek, które powiązać można z działaniami prowadzonymi w ramach Przedsięwzięcia. W przypadku zidentyfikowania problemów z gospodarowaniem wodami zaproponowane zostaną odpowiednie działania minimalizujące wpływ na środowisko.

Eutrofizacja

Planowane przedsięwzięcie potencjalnie może wpływać na ładunek biogenów wprowadzanych do wód powierzchniowych i tym samym na ryzyko eutrofizacji. Przykładowe formy oddziaływania to: odprowadzanie oczyszczonych ścieków z oczyszczalni; zwiększona erozja podłoża (szczególnie w czasie prowadzenia prac) i wymywanie biogenów; zwiększona erozja podłoża na skutek uszczelnienia i zwiększenia prędkości spływu na etapie eksploatacji; usunięcie roślinności, która pobiera składniki odżywcze; ułatwiony odpływ biogenów pochodzących z depozycji atmosferycznej. Wpływ ten zostanie jednak znacznie ograniczony poprzez odpowiednie działania / założenia (stosowanie zbiorników, osadników, drenaży z rozsączeniem, przywracania pokrycia roślinnego tam, gdzie to możliwe) i zostanie on obliczony przy użyciu modelu hydrologicznego zlewni. Należy zauważyć też, że ryzyko eutrofizacji po realizacji Przedsięwzięcia zostanie częściowo zmniejszone w porównaniu do stanu aktualnego, ponieważ ograniczone zostanie stosowanie nawozów w efekcie wyłączenia terenów z działalności rolniczej.

5.4 Wody podziemne

Spadek udziału terenów zielonych – utrudniona infiltracja i retencja opadów atmosferycznych – pogłębienie zjawiska suszy oraz obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych jako wynik uszczelnienia terenu

Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na wody podziemne zbudowano numeryczny model przepływu wód podziemnych. Umożliwi on ocenę wpływu uszczelnienia terenu (poprzez zmniejszenie infiltracji efektywnej opadów) na stany i zasoby wód podziemnych. Największy wpływ ograniczenie zasilania będzie miało na pierwszy od powierzchni terenu poziom wodonośny. Jest to poziom o zwierciadle swobodnym, lokalnie napiętym. Wody podziemne występują przeważnie w przypowierzchniowych utworach wodonośnych o lokalnym zasięgu: w residuach (pozostałościach) glin zwałowych, w przewarstwieniach lub soczewach, w obrębie glin zwałowych. Utworami wodonośnymi są pospółki (rodzaj kruszywa) gliniaste i piaski. Poziom ten charakteryzuje się brakiem ciągłości hydraulicznej, stąd też ograniczenie zasilania będzie miało wpływ jedynie na obszarach w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów utwardzonych.

Po stwierdzeniu, na podstawie przeprowadzonych symulacji na numerycznym modelu przepływu, ewentualnego wpływu ograniczenia zasilania na stany wód podziemnych (obniżenie poziomu pierwszego zwierciadła wód podziemnych), na skutek uszczelnienia terenu, zaproponowane zostaną środki minimalizujące w postaci np. zaprojektowania infiltracyjnych niecek retencyjnych lub bezpośredniej infiltracji wód opadowych za pomocą skrzynek i układów rozsączających.

Zaburzenie hydrodynamiki wód podziemnych w rejonie przedsięwzięcia, naruszenie zasobów, zachwianie warunków gruntowo-wodnych, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych jako wynik pracy nowych ujęć zaplanowanych dla lotniska

Naruszenie zasobów związane może być z ograniczeniem zasilania wskutek uszczelnienia terenu jak i w wyniku poboru wód podziemnych. Na potrzeby oceny wpływu realizacji Przedsięwzięcia na wody podziemne zbudowano numeryczny model przepływu wód podziemnych. Umożliwia on ocenę wpływu uszczelnienia terenu (poprzez zmniejszenie infiltracji efektywnej opadów) na stany i zasoby wód podziemnych. Największy wpływ ograniczenie zasilania będzie miało na pierwszy, od powierzchni terenu, poziom wodonośny. Jest to poziom o zwierciadle swobodnym, lokalnie napiętym. Wody podziemne występują przeważnie w przypowierzchniowych utworach wodonośnych o lokalnym zasięgu: w residuach (pozostałościach) glin zwałowych, w przewarstwieniach lub

soczewach, w obrębie glin zwałowych. Utworami wodonośnymi są pospółki gliniaste i piaski. Poziom ten charakteryzuje się brakiem ciągłości hydraulicznej, stąd też ograniczenie zasilania będzie miało wpływ jedynie na obszarach w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów utwardzonych.

Eksploracja wód podziemnych w ramach szczególnego korzystania z wód i usług wodnych zgodnie z Prawem Wodnym (Dz.U. 2017 poz. 1566) następuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego określającego dopuszczalne wydajności ujęcia w oparciu o ustalone zasoby eksploatacyjne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. 2016, poz. 2033). Zasoby eksploatacyjne ujęcia ustalane są w wyniku rozpoznania hydrogeologicznego obszaru badań uwzględniając:

- dopuszczalne rejonowe obniżenie zwierciadła wody w warstwie wodonośnej na terenie przyległym do dokumentowanego ujęcia niezbędne dla:
 - zapewnienia pracy istniejących ujęć (ograniczenia wynikające z wysokości ustalonych zasobów, wzajemnego współdziałania i rozległości ich obszarów zasobowych),
 - zachowania stanu środowiska gruntowo-wodnego ze względu na statykę budowli,
 - utrzymania niezbędnych parametrów ekosystemów wodnych uzależnionych od stanów wód podziemnych (w tym dopuszczalne obniżenie przepływów w ciekach powierzchniowych).
- ograniczenia wynikające z innych komponentów środowiska i ochrony jakości wód:
 - możliwość generowania dopływów z obszarów o geogenicznie lub antropogenicznie uwarunkowanej złej jakości wody,
 - ryzyko wzbudzenia procesów hydrogeochemicznych na skutek zmian hydrodynamicznych.

Z tego też względu prawidłowo prowadzona eksploatacja wód podziemnych ogranicza znacząco wpływ poboru wód na środowisko i nie wpłynie na naruszenie zasobów w wielkości powodującej negatywny wpływ na innych użytkowników, jak i inne komponenty środowiska. Zasięg wpływu pracy poszczególnych ujęć dla potrzeb CPK określony zostanie przy wykorzystaniu skonstruowanego numerycznego modelu przepływu wód podziemnych. W przypadku stwierdzenia, w wyniku modelowania, negatywnego wpływu pracy projektowanych ujęć na innych użytkowników zmieniona zostanie ich lokalizacja.

Pobór wód podziemnych objawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych w obrębie wytworzonego leja depresji. Jego zasięg uzależniony zarówno od własności warstwy wodonośnej jak i wytworzonej w studni depresji. Określając depresję w studni należy opierać się na depresji dopuszczalnej w studni (sdop), która ma chronić ujęcie przed geogenicznym lub antropogenicznym zagrożeniem jakości, oraz zapewnić ochronę terenu przed nadmierną zmianą stosunków wodnych. Zasięg wpływu pracy poszczególnych ujęć dla potrzeb CPK określony zostanie przy wykorzystaniu skonstruowanego numerycznego modelu przepływu wód podziemnych. W przypadku stwierdzenia wpływu na innych użytkowników zmieniona zostanie lokalizacja ujęć. Wstępnie określone zasięgi oddziaływania, związane z obniżeniem się zwierciadła wód podziemnych w obrębie leja depresji, będą wynosiły od 80 do 120 m od ujęcia, co pozwoli na taką lokalizację ujęć, aby ograniczyć ich oddziaływanie na innych potencjalnych użytkowników.

Obniżenie zwierciadła wód podziemnych w obrębie leja depresji będzie miało miejsce w użytkowym czwartorzędowym poziomie wodonośnym, który na w rejonie projektowanych ujęć występuje pod

przykryciem utworów słabo przepuszczalnych na głębokości 9,5 – 18,0 m p.p.t. Na większości obszaru występuje jeszcze przypowierzchniowy poziom wodonośny, na którym bazują płytkie ujęcia w postaci m.in. studni kopanych. Oba te poziomy nie są bezpośrednio związane hydraulicznie. Z tego względu pobór wód podziemnych nie będzie oddziaływać na obniżenie się zwierciadła wód w poziomie przypowierzchniowym.

Wyschnięcie prywatnych studni – brak wody pitnej dla mieszkańców korzystających z własnych ujęć

Obniżenie zwierciadła wód podziemnych w obrębie leja depresji będzie miało miejsce w użytkowym czwartorzędowym poziomie wodonośnym, który w rejonie projektowanych ujęć występuje pod przykryciem utworów słabo przepuszczalnych na głębokości 9,5 – 18,0 m p.p.t. Na większości obszaru występuje jeszcze przypowierzchniowy poziom wodonośny, na którym bazują płytkie ujęcia w postaci m.in. studni kopanych. Oba te poziomy nie są bezpośrednio związane hydraulicznie. Z tego względu pobór wód podziemnych nie będzie oddziaływać na obniżenie się zwierciadła wód w poziomie przypowierzchniowym, a tym samym wysychanie tych studni.

W rejonie Osin i Baranowa, a więc przewidywanego obszaru budowy ujęć dla potrzeb CPK poza studnią w Stanisławowie (ujęcie dla Gminy Baranów) brak jest innych ujęć wód podziemnych ujmujących użytkowy czwartorzędowy poziom wodonośny i posiadających pozwolenia wodnoprawne, a więc korzystające z wód podziemnych w ramach szczególnego korzystania z wód i usług wodnych zgodnie z Prawem Wodnym. Wstępnie określone zasięgi oddziaływania, związane z obniżeniem się zwierciadła wód podziemnych w obrębie leja depresji, będą wynosiły od 80 do 120 m od ujęcia, co pozwoli na taka lokalizacje ujęć aby ograniczyć ich oddziaływanie na innych potencjalnych użytkowników.

Zanieczyszczenie wód podziemnych na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia

Prace związane z realizacją Przedsięwzięcia mogą mieć negatywny wpływ na wody podziemne. Na etapie budowy głównymi przyczynami zanieczyszczenia wód, wpływającymi na stan chemiczny, mogą być:

- zanieczyszczenie substancjami chemicznymi pochodzącymi z maszyn, urządzeń oraz materiałów stosowanych podczas budowy podczas spływów deszczowych i roztopowych,
- nieodpowiednio składowane materiały budowlane oraz materiały stosowane w pracach nawierzchniowych, wykończeniowych i przy zabezpieczeniach antykorozyjnych,
- złe zlokalizowanie zaplecza budowy oraz zaplecza socjalnego jednostek wykonawczych, niewłaściwa gospodarka odpadami powstającymi w trakcie realizacji inwestycji, bezpośrednie przedostanie się substancji niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego.

Wody opadowe i roztopowe będą stanowić główne oddziaływanie na jakość wód podziemnych (podobnie jak gleb i wód powierzchniowych). W czasie użytkowania lotniska, linii kolejowej i dróg, mogą nastąpić następujące, niekorzystne dla środowiska gruntowo-wodnego zjawiska:

- emisja substancji niebezpiecznych pochodzących ze obszaru lotniska w wyniku bieżącej eksploatacji (mycie, tankowanie odladzanie, prace serwisowe);
- emisja substancji niebezpiecznych pochodzących ze środków transportu kolejowego i drogowego w wyniku bieżącej eksploatacji linii kolejowej i dróg;
- emisja substancji niebezpiecznych zachodzące w sposób nieprzewidziany w wyniku awarii środków transportu lotniczego, kolejowego lub drogowego oraz wypadków lotniczych, kolejowych lub drogowych;

- emisji chlorków poprzez stosowanie soli (głównie chlorku sodu) do zwalczania śliskości na drodze;
- emisja ścieków bytowych pochodzących z instalacji sanitarnych taboru kolejowego;
- emisja substancji szkodliwych zawartych w herbicydach stosowanych dla ograniczenia rozwoju dzikiej roślinności w obszarze infrastruktury związanej z poruszaniem się, obsługą i postojem statków powietrznych i w obrębie torowiska;
- emisja substancji szkodliwych z obszarów zielonych w postaci pestycydów i nawozów.

Emisja substancji niepożądanych dotyczy przede wszystkim pierwszego od powierzchni terenu przypowierzchniowego czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Na obszarze Przedsięwzięcia wykazuje on duży i bardzo duży stopień podatności na zanieczyszczenie. Jednak ten poziom wodonośny charakteryzuje się niewielką miąższością i nie ma znaczenia użytkowego. Użytkowy poziom wodonośny na większości obszaru izolowany jest od wpływów z powierzchni terenu nadkładem osadów słabo przepuszczalnych o dosyć zmiennej miąższości od 6 do 30 m, a w rejonie Skrzelewa występuje nawet na głębokości ponad 90 m.

W celu ograniczenia możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych zaproponowane zostaną odpowiednie środki minimalizujące zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji. Ponieważ zanieczyszczenie wód podziemnych ma charakter pośredni jako następstwo zanieczyszczenia gruntów lub wód powierzchniowych, to środki minimalizujące będą analogiczne jak dla tamtych komponentów środowiska.

Wpływ na ekosystemy od wód zależne

W rejonie ujęć wód podziemnych i ich potencjalnego wpływu nie występują ekosystemy lądowe zależne od wody, do których zalicza się mokradła, określane także jako siedliska hydrogeniczne.

Brak punktów monitoringu wód podziemnych – brak możliwości realnej oceny wpływu na wody podziemne

Wykonanie sieci obserwacyjnej (monitoringowej) wód podziemnych zaplanowane jest w ramach wykonywanych obecnie robót geologicznych prowadzonych zgodnie z „Projektem robót geologicznych dla opracowania dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięcia mogącego negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie na potrzeby dokumentacji przedprojektowej Centralnego Portu Komunikacyjnego” zatwierdzonego decyzją marszałka województwa mazowieckiego w dniu 17.12.2021 (znak: PE-I.7430.34.2021.MB). Zaplanowana sieć w postaci 5 punktów będzie pozwalać na ocenę stanu ilościowego i jakościowego wód podziemnych zarówno w przypowierzchniowym jak i użytkowym poziomie wodonośnych, zarówno na etapie przygotowania, realizacji jak i eksploatacji Przedsięwzięcia.

Brak transparentności opracowań w temacie wpływu przedsięwzięcia na zasoby wód dla mieszkańców

Obecnie brak jest jeszcze przygotowanego opracowania dotyczącego wpływu Przedsięwzięcia na wody podziemne. Opracowanie takie stanowić będzie część opracowywanego Raportu o oddziaływaniu na środowisko. Zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.) w ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego Przedsięwzięcia konieczne jest zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Możliwość udziału społeczeństwa była również zapewniona na etapie zatwierdzania „Projektu robót geologicznych dla opracowania dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięcia mogącego negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie na potrzeby dokumentacji przedprojektowej Centralnego Portu Komunikacyjnego”. W dniu 26.10.2021 ukazało się Obwieszczenie marszałka województwa mazowieckiego (znak: PE-I.7430.34.2021.MB) dotyczące postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia tegoż Projektu robót, informujące o prawie do zapoznania się z aktami postępowania oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań, a także do złożenia dodatkowych wyjaśnień mogących mieć znaczenie w sprawie. Obwieszczenie to zostało podane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie oraz w sposób zwyczajowo przyjęty przez: Urząd Gminy Teresin (ul. Zielona 20, 96-515 Teresin), Urząd Gminy Nowa Sucha (Nowa Sucha 59A, 96-513 Nowa Sucha), Urząd Miasta i Gminy Wiskitki (ul. Kościuszki 1, 96-315 Wiskitki), Urząd Gminy Baranów (ul. Armii Krajowej 87, 96-314 Baranów), Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim (ul. Kościuszki 32A, 05-825 Grodzisk Mazowiecki) i Urząd Gminy Jaktorów (ul. Warszawska 33, 96-313 Jaktorów), zgodnie z art. 41 ust. 3 ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Obecnie prowadzone są, na podstawie tego Projektu roboty i prace geologiczne, których efektem będzie opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej. Po jej zatwierdzeniu przez organ administracji geologicznej będzie ona ogólnie dostępna w archiwach geologicznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2017 r. w sprawie gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej (Dz.U. 2017 poz. 2075). W dokumentacji tej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. 2016, poz. 2033) przedstawiony zostanie aktualny stan ilościowy i jakościowy wód podziemnych, opis rodzaju, charakteru i stopnia zagrożeń dla środowiska na etapie realizacji projektowanego przedsięwzięcia, jego eksploatacji i likwidacji oraz w przypadku awarii, ze wskazaniem możliwości zanieczyszczenia gruntów i wód podziemnych oraz czasu i zasięgu migracji potencjalnych zanieczyszczeń, a także wskazania i zalecenia dotyczące konieczności ograniczenia rozmiarów projektowanego przedsięwzięcia lub wprowadzenia rozwiązań w celu ograniczenia jego wpływu na środowisko.

5.5 Gleby

Użytki rolne o dobrej kulturze rolniczej na obszarze województwa mazowieckiego stanowią ok. 85 % wszystkich gospodarstw rolnych (powierzchnia ok. 1693 tys. ha). Na terenie badanego w ramach oceny stanu istniejącego obszaru udział procentowy tego rodzaju gruntów to około 74% (łącna powierzchnia ok. 24,76 tys. ha). Udział użytków rolnych na terenie badanego obszaru w stosunku do tych na terenie Mazowsza to ok. 1%. Wartość jest niższa niż na terenie województwa mazowieckiego, stąd widmo kryzysu żywnościowego nie jest spodziewane. Pod względem przyrodniczym ingerencje w stan zastany środowiska będą podlegały zrównoważonym kompensacjom.

Usunięcie gleby podczas robót ziemnych oraz tymczasowe składowanie w odpowiednich warunkach, umożliwi zachowanie jej właściwości i umożliwi jej dalsze wykorzystanie w przestrzeniach zielonych. Ziemia urodzajna przeznaczona będzie do pokrycia powierzchni po makroniwelacji. Tak w obszarze Przedsięwzięcia jak i poza nim pojazdy budowy będą poruszać się po przygotowanych drogach technologicznych, więc nie będą znacząco oddziaływać na gleby uprawne, będące równocześnie przedmiotem ochrony jak wskazano w punkcie poprzednim.

W ramach opracowania Raportu OOS, przeprowadzono analizę pogładową przepuszczalności gruntów. Na jej podstawie stwierdzono, iż gleb dobrze przepuszczalnych jest około 17%, pozostałymi

są warstwy z utrudnioną przepuszczalnością. Im gorsza przepuszczalność tym mniejsze ryzyko zanieczyszczenia gleb.

Na etapie docelowym przewidziane są instalacje odseparowania wód spływających z powierzchni utwardzonych od środowiska naturalnego wraz z ich późniejszym oczyszczaniem. Konieczne jest przewidzenie procedury wprowadzenia na etapie prac przygotowawczych i budowy, dla zapewnienia odpowiedniej jakości sprzętu, lokalizacji stref obsługi sprzętu (w tym tankowania, wymiany oleju itp.) i ich odpowiedniej kontroli dla wykluczenia oddziaływania. Strefy bezpośrednich oddziaływań na stan środowiska naturalnego maksymalnie ograniczono do powierzchni Przedsięwzięcia, z zastosowaniem działań mitygacji obciążenia i niwelacji jego skutków.

Systemy odwodnienia lotniska zostaną tak zaprojektowane, aby zminimalizować lub zlikwidować oddziaływanie na gleby zlokalizowane w obszarach sąsiednich. Wykonane zostanie modelowanie hydrogeologiczne dla oceny różnych wariantów poboru wody gruntowej i dla zlokalizowania ujęć w odpowiedniej ilości i odległości od siebie (dla uniknięcia skupisk) i pobór wód z takich głębokości, aby nie nastąpiło obniżenie poziomu wód podziemnych na obszarach sąsiadujących. Dodatkowo przewidywane są systemy retencyjne, dla zbilansowania odpływu wody z terenu Przedsięwzięcia względem jej ilości pochodzącej z opadów.

5.6 Krajobraz

Utrata wartości kulturowych typowego krajobrazu wiejskiego Mazowsza

Obecnie prowadzona jest analiza skali ingerencji w istniejący krajobraz, zgodnie z metodyką typologii krajobrazu, obszar, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia zgodnie z klasyfikacją typologiczną krajobrazów przedstawioną w rozporządzeniu z dnia 11 stycznia 2019 r. Rady Ministrów w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, krajobraz terenu Lotniska należy zaklasyfikować do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych ukształtowanych w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzennej przez człowieka. Krajobraz analizowanego terenu to typ krajobrazów wiejskich (6), podtyp z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości (6d). Dla tego podtypu krajobrazu tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie (grunty orne, łąki, pastwiska) lub w przeszłości (ugory, odłogi). Poszczególne pola mogą być różnej wielkości, a ilościowo dominują działki ułożone mozaikowo („szachownica pól” o kształcie zbliżonym do prostokąta i powierzchni najczęściej powyżej 3 ha i poniżej 30 ha. W obrębie tak opisanego tła krajobrazowego mogą występować obszary zabudowane (wsie) charakteryzujące się różnym usytuowaniem, genezą, wielkością oraz typem morfologicznym, a także różnym stopniem zwartości lub rozproszenia, oraz mogą występować inne obiekty infrastruktury technicznej.

Klasyfikacji krajobrazu dokonano również w granicach obszaru, na którym rozważane były warianty linii kolejowych i odniesiono się do klasyfikacji typologicznej krajobrazów przedstawionej w Rozporządzeniu w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych. W granicach tego obszaru zidentyfikowano poza krajobrazem (6d) czyli krajobrazem typu wiejskiego z mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych krajobrazu typu:

- leśnego (3) z przewagą siedlisk borowych (3a) tło krajobrazowe tworzą lasy (o powierzchni powyżej 100 ha) ten typ krajobrazu został zidentyfikowany w południowo zachodniej części podobszaru A, na północ od Żyrardowa,

- podmiejsko osadniczego (8) podtypu leśno-osadniczego o charakterze willowym (8a), obszary takie zidentyfikowano na wschód od Żyrardowa, tłem krajobrazowym są wielkoobszarowe kompleksy

zabudowy willowej, w otoczeniu leśnym (najczęściej powyżej 100 ha), preferowanym przez budownictwo jednorodzinne, w sąsiedztwie krajobrazów miejskich,

- miejskiego (9) podtyp miejscowości o charakterze współczesnym (9b), obszary takie zidentyfikowano na północ od Żyrardowa, tłem krajobrazowym jest wyodrębniona z otwartego otoczenia intensywna i zwarta, wielkoobszarowa zabudowa o cechach osadniczych miejskich (w szczególności kilkukondygnacyjna), jednostka złożona ze współczesnych obiektów architektury osadniczej oraz zabudowań o funkcjach publicznych.

W wyniku planowanego działania nastąpi przekształcenie krajobrazu, jego skala zostanie opisana w Raporcie o oddziaływaniu na środowisko.

Zniszczenie krajobrazu rolniczego, leśnego, zbiorników wodnych

Konsekwencją realizacji planowanego przedsięwzięcia będą zmiany w krajobrazie. Obecnie trwają prace analityczne oraz prowadzone jest modelowanie zmian struktury krajobrazu, wynikiem tych prac będzie ocena oddziaływania na krajobraz. Z analizy wynikać będzie skala oddziaływania, określony zostanie zakres i zasięg oddziaływania wizualnego planowanego przedsięwzięcia. W wyniku prac modelowych zostanie obliczony procent zmiany elementów krajobrazu w polu widzenia potencjalnego obserwatora i na tej podstawie zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania.

Wzrost obszarów zurbanizowanych, w krajobrazie dominować będzie architektura lotniska i infrastruktura drogowa i kolejowa, ekrany akustyczne

Konsekwencją realizacji planowanego przedsięwzięcia będą zmiany krajobrazu, w krajobrazie pojawią się nowe elementy w postaci obiektów planowanego przedsięwzięcia. Konieczność budowy ekranów akustycznych będzie wynikać z Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Zniszczenie cennych dla ludzi krajobrazów: okolice miejscowości Stare i Nowe Paski, Topołowa, zespół przyrodniczo-krajobrazowy Wydmy Międzyborowskie

Zasięg oddziaływania wizualnego planowanego Lotniska nie będzie oddziaływał na tereny wymienione w pytaniu. Z analizowanego obszaru budynki planowanego Przedsięwzięcia nie będą widoczne.

Zmiana krajobrazu powodem niezachęcenia potencjalnych mieszkańców, ograniczenia rozwoju gmin

Ocena oddziaływania na krajobraz w części jakościowej zawsze będzie miała element oceny subiektywnej i zawsze znajdą się osoby, dla których zmiany będą miały charakter negatywny jak i pozytywny.

Brak szczegółowej analizy istniejącego krajobrazu

Na potrzeby Raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia przeprowadzono szczegółową analizę istniejącego krajobrazu. Na potrzeby analizy krajobrazowej wykorzystano dane pochodzące ze skaningu laserowego LIDAR pozyskane na potrzeby realizacji planowanego przedsięwzięcia wiosną 2021 roku (554 arkuszy plików .las). Stworzono trójwymiarowy model pokrycia terenu, który wykorzystywany jest na potrzeby analiz krajobrazowych (QLA360). Metoda QLA360 wykorzystuje kombinacje metod GIS z narzędziami i technikami modelowania grafiki trójwymiarowej. Proces wymaga połączenia potencjału programów CloudCompare, QGIS, Houdini

(SideFX), Blender i języka programowania Python. Wyznaczono 3164 punkty analizy stanu istniejącego. Zatem zarzut, że nie przeprowadzono szczegółowej analizy istniejącego krajobrazu jest nieuprawniony.

5.7 Dostępność do działek / pól uprawnych itp. (utrudnienia wynikające z pojawienia się nowej infrastruktury drogowej i kolejowej)

Zgodnie z obowiązującym prawem niedopuszczalne jest dokonywanie podziału nieruchomości na działki, które byłyby pozbawione dostępu do drogi publicznej. Wydzielane działki muszą posiadać faktyczny i prawny dostęp do drogi publicznej.

Zgodnie z art. 93 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami – podział nieruchomości nie jest dopuszczalny, jeżeli projektowane do wydzielenia działki gruntu nie mają dostępu do drogi publicznej; za dostęp do drogi publicznej uważa się również wydzielenie drogi wewnętrznej wraz z ustanowieniem na tej drodze odpowiednich służebności dla wydzielonych działek gruntu albo ustanowienie dla tych działek innych służebności drogowych, jeżeli nie ma możliwości wydzielenia drogi wewnętrznej z nieruchomości objętej podziałem. Nie ustanawia się służebności na drodze wewnętrznej w przypadku sprzedaży wydzielonych działek gruntu wraz ze sprzedażą udziału w prawie do działki gruntu stanowiącej drogę wewnętrzną. Przepisu nie stosuje się jedynie w odniesieniu do projektowanych do wydzielenia działek gruntu stanowiących części nieruchomości, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 6 (tj. nieruchomości stanowiących własność publiczną, które mają być zbyte na poprawę zagospodarowania nieruchomości przyległej).

5.8 Dostępność do usług związanych z opieką zdrowotną, fitness lub edukacji

W związku z tym, że zaledwie 12% badanych mieszkańców wyraziło zainteresowanie zorganizowaną relokacją, zasadniczym modelem w zakresie przeniesienia osób z obszaru planowanej inwestycji jest obecnie relokacja indywidualna. Spółka zaoferuje mieszkańcom katalog nieruchomości zamiennych, które uwzględniają nie tylko dostęp do podstawowych potrzeb, ale także preferencje mieszkańców określone podczas badania oraz przekazywane spółce za pomocą Opiekunów Obszaru.

Równolegle, w ramach kolejnych etapów dialogu spółki z jednostkami samorządu terytorialnego z otoczenia inwestycji w procesie tworzenia strategii rozwoju obszaru otoczenia, uwzględniane są potrzeby mieszkańców i szanse rozwoju urbanistycznego dla całego regionu.

5.9 Pozostałe kategorie

5.9.1 Klimat

Sprzeczne z założeniami obniżenia emisji CO₂ i dążeniem do neutralności klimatycznej

Aby zminimalizować oddziaływania związane z bezpośrednią emisją gazów cieplarnianych w opracowywanym Raplocie OOS przeprowadzane są analizy oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia, aby wybrać wariant wiążący się z najmniejszym wpływem na środowisko. Dodatkowo przedstawione zostaną działania minimalizujące, które w możliwie największym stopniu ograniczą zidentyfikowane uciążliwości. Zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem dnia 9 grudnia 2020 r. Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości”. W strategii tej określono plan na rzecz zrównoważonej i inteligentnej przyszłości transportu europejskiego oraz plan działania zmierzający do ograniczenia emisji z sektora transportu o 90% do 2050 r. Zgodnie z ww. Strategią, porty i lotniska mają kluczowe znaczenie dla unijnych połączeń międzynarodowych, dla europejskiej gospodarki

oraz dla rozwoju regionów, w których te porty lotnicze się znajdują. Aby dążyć do redukcji emisyjności tego środka transportu, zaproponowane oddziaływania minimalizujące będą obejmować najlepsze praktyki stosowane przez najbardziej zrównoważone lotniska, umożliwiające najbardziej zrównoważone formy połączeń. Zgodnie ze wspomnianą Strategią, europejskie lotniska powinny stać się ośrodkami multimodalnej mobilności i transportu, łączącymi wszystkie właściwe rodzaje transportu, co wpisuje się w założenia analizowanego Przedsięwzięcia. W myśl zaleceń Komisji Europejskiej, w perspektywie długoterminowej działania minimalizujące obejmować będą stosowanie paliw odnawialnych i niskoemisyjnych oraz tankowanie stacjonujących statków powietrznych energią odnawialną zamiast energią z paliw kopalnych, zachęty do rozwijania i korzystania z nowych, czystszych i cichszych statków powietrznych, zmianę opłat lotniskowych, ekologizację ruchu naziemnego na lotniskach oraz szersze zastosowanie inteligentnego zarządzania ruchem. Wdrożenie ww. inicjatyw pozwoli na obniżenie emisyjności sektora transportu lotniczego, co wpisuje się w długoterminową strategię dążenia do neutralności klimatycznej.

Wpływ na pogłębianie się zmian klimatycznych

W opracowywanym Raporcie OOŚ przeprowadzone zostaną szczegółowe analizy oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia na pogłębianie się zmian klimatycznych. Stopień szczegółowości prowadzonych analiz będzie adekwatny do stopnia szczegółowości danych projektowych. W Raporcie zostaną przedstawione działania minimalizujące, które w możliwie największym stopniu ograniczą zidentyfikowane uciążliwości, związane z przekształceniami mogącymi powodować zmiany klimatu w skali regionalnej, jak i topoklimatu. Proponowane rozwiązania obejmować będą działania adaptacyjne jak i łagodzące, obejmujące działania minimalizujące oddziaływania na różnorodność biologiczną, zmniejszające emisję gazów cieplarnianych, rozwiązania z zakresu retencjonowania wód, prowadzenia nasadzeń kompensacyjnych. Zaznaczyć należy, że zgodnie ze zrównoważonymi zasadami projektowania, Przedsięwzięcie musi być odpowiednio dostosowywane do zmian klimatycznych. Projekty infrastrukturalne, które charakteryzują się długim cyklem użytkowania, muszą wytrzymać bieżące i przyszłe skutki zmiany klimatu, tak aby poradzić sobie z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i innymi skutkami zmiany klimatu, a rozwiązania projektowe nie mogą dopuścić do sytuacji, w której pogorszy się znacząco życie ludzi na terenach sąsiadujących. Zarówno w raporcie jak i na etapie projektu zostaną uwzględnione odpowiednie zalecenia, aby wdrożyć rozwiązania niedopuszczające do takich sytuacji.

Powstanie wyspy ciepła

W opracowywanym Raporcie OOŚ przeprowadzone są analizy oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia obejmujące zagrożenie związane z powstaniem zjawiska „wyspy ciepła”. Uwzględniając specyfikację powstania zjawiska wyspy ciepła, związanej w szczególności z obszarami miejskimi, w wyniku połączenia czynników klimatycznych, zwiększenia udziału terenów nieprzepuszczalnych, rozwoju budynków, infrastruktury, dróg, przedstawione zostaną analizy ukierunkowane na ocenę oddziaływań związanych ze wzrostem temperatury przy powierzchni gruntu, zmniejszeniu wilgotności przy gruncie i innych związanych z tym oddziaływań. W raporcie OOŚ przedstawione zostaną analizy przestrzenne lokalizacji Przedsięwzięcia w obrębie terenów utwardzonych i powierzchni biologicznie czynnej. Pozwoli to na odpowiednie zaproponowanie działań minimalizujących, w możliwie największym stopniu ograniczających możliwość powstania zjawiska wyspy ciepła.

Wpływ na mikroklimat w związku ze wzrostem powierzchni zabetonowanych

W opracowywanym Raporcie OOS przeprowadzone są analizy oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia obejmujące przekształcenia i zmianę użytkowania terenu w związku z realizacją Przedsięwzięcia. Analizy obejmą rozkłady przestrzenne lokalizacji Przedsięwzięcia w obrębie terenów utwardzonych i powierzchni biologicznie czynnej, aby móc ocenić potencjalne zmiany wilgotności gleby, wilgotności powietrza, nasłonecznienia, temperatury gleby, a także temperatury powietrza w bezpośrednim otoczeniu planowanego Przedsięwzięcia. Zaznaczyć należy, że stopień szczegółowości prowadzonych analiz jest adekwatny do stopnia szczegółowości danych projektowych. W Raporcie OOS przedstawione zostaną działania minimalizujące, które w możliwie największym stopniu ograniczą zidentyfikowane uciążliwości.

5.9.2 PEM

Emisja fal elektromagnetycznych

Bazując na ocenie poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz na wynikach pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za lata minione (2010 – 2021), publikowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, dokonano oceny tła w zakresie promieniowania elektromagnetycznego. W ramach prac nad raportem OOS przeanalizowano wyniki opublikowanych przez GIOŚ badań wykonywanych w rejonie obszaru Przedsięwzięcia. Potwierdzają one, że aktualnie poziom normalnego promieniowania elektromagnetycznego jest nieznaczny, a wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) nie wykazały w całym analizowanym okresie 2010-2021 przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności oraz w miejscach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Zgodnie z przepisami każdy prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne (stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacje radiokomunikacyjne) jest zobligowany do wykonywania pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomiarów te realizowane są przed oddaniem obiektów lub urządzeń do użytkowania (wcześniej takie obiekty lub urządzenia powinny zostać zgłoszone do właściwych organów ochrony środowiska) i mają na celu potwierdzenie braku przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych przepisami poza pasem technologicznym linii wysokiego napięcia, czy też obszarem wskazującym ograniczenia w użytkowaniu dla instalacji radiokomunikacyjnych.

Na potrzeby Raportu OOS przeanalizowane zostaną potencjalne rozkłady natężenia pola elektrycznego i magnetycznego wokół przebudowywanych linii 110 kV i 220 kV oraz instalacji radiokomunikacyjnych przy uwzględnieniu najmniej korzystnych uwarunkowań.

5.9.3 Zabytki

W ramach prac nad Raportem o oddziaływaniu Przedsięwzięcia na środowisko przeprowadzono rozpoznanie pod kątem występowania obiektów i obszarów zabytkowych oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego. Zostało ono wykonane dla gmin: Baranów, Teresin, Wiskitki, Żyrardów, Jaktorów, Grodzisk Mazowiecki, Radziejowice, Sochaczew, Błonie, Puszcza Mariańska, Nowa Sucha, Mszczonów, na terenie stanowiącym obszar większy niż obszar realizacji Przedsięwzięcia.

Wszelkie uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony zabytków wraz z warunkami szczegółowymi wynikającymi z wymogów ochrony konserwatorskiej

właściwymi dla każdego z obiektów ujętych w rejestrze zabytków zostaną poddane wnikliwej analizie na etapie opracowania Raportu OOS. Pod uwagę wzięta będzie także konieczności ochrony stanowisk archeologicznych.

Odnosząc się do obaw związanych z naruszeniem warunków ochrony konserwatorskiej dla zabytkowego dworu wraz z założeniem parkowym w Kaskach pragniemy wyjaśnić, że przebieg projektowanej linii elektroenergetycznej omija granice ochrony konserwatorskiej.

W pozostałych przypadkach, z których każdy będzie podlegał osobnym analizom, odpowiedzi dotyczących wytycznych w zakresie potencjalnych zagrożeń i możliwości wdrożenia działań wykluczających lub łagodzących zidentyfikowane oddziaływania szukać będzie można w Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

5.9.4 Środowisko przyrodnicze i obszary chronione

Na obecnym etapie analiz prowadzonych na potrzeby opracowania Raportu o oddziaływaniu planowanego Przedsięwzięcia na środowisko rozpatrywane są możliwe scenariusze wpływu inwestycji na środowisko przyrodnicze, obszary podlegające ochronie prawnej oraz korytarze migracyjne, na poszczególnych etapach jej realizacji tj.: prac przygotowawczych i budowlanych, eksploatacji oraz likwidacji. Pierwszym krokiem analiz było przeprowadzenie prac kameralnych mających na celu zgromadzenie i weryfikację materiałów archiwalnych oraz dostępnych danych źródłowych na temat różnorodności biologicznej obszaru planowanego Przedsięwzięcia. W kolejnym kroku zrealizowano prawie półtoraroczne badania terenowe. Zgromadzony materiał wraz z informacjami pozwalającymi scharakteryzować planowane Przedsięwzięcie stanowi punkt wyjścia do oceny jego potencjalnego oddziaływania.

Oceny oddziaływań dokonują w Raporcie OOS wykwalifikowani eksperci przyrodniczy mający duże doświadczenie w sporządzaniu tego typu dokumentacji dla różnych rodzajów inwestycji infrastrukturalnych, a także ogromną wiedzę przyrodniczą. Specjaliści ocenią wpływ oddziaływania planowanego Przedsięwzięcia na przyrodę z najwyższą starannością, w sposób rzetelny i kompetentny, proponując adekwatne do skali wpływu środki łagodzące i szereg działań kompensujących – zapewniających odtworzenie cennych siedlisk w odpowiednio do tego dobranych lokalizacjach, znajdujących się poza obszarem planowanego Przedsięwzięcia. W pierwszej kolejności uwzględniane są możliwości unikania kolizji lub oddziaływań, następnie rozpatrywane są możliwości zastosowania działań łagodzących. W przypadkach szczególnych, kiedy brak możliwości uniknięcia zniszczenia, bądź degradacji siedliska, proponowane są działania kompensacyjne. Miejsca kompensacji wyznaczane są w taki sposób, aby utrzymać lub polepszyć stan ochrony siedlisk cennych gatunków roślin i zwierząt w regionie lub w skali kraju zależnie od statusu ich ochrony i znaczenia dla populacji. Dobór lokalizacji działań kompensacyjnych podyktowany jest aktualnymi potrzebami ochrony środowiska i zgodny z założeniami funkcjonujących obecnie obszarów podlegających ochronie w tym m.in. obszarów Natura 2000, gdzie obowiązują już i są realizowane plany zadań ochronnych (tzw. PZO).

Należy zaznaczyć, że wybór lokalizacji planowanego Przedsięwzięcia został podyktowany m.in. warunkami przyrodniczo-krajobrazowymi terenu tak, aby w niewielkim stopniu kolidował z najważniejszymi dla utrzymania różnorodności biologicznej naszego kraju oraz regionu Niziny Mazowieckiej obszarowymi formami ochrony przyrody, takimi jak Parki Narodowe, Rezerваты Przyrody, obszary chronione w ramach sieci Natura 2000. Dodatkowo, należy pamiętać, że specjaliści przyrodniczy pracujący nad opracowaniem Raportu OOS mają świadomość, że planowane Przedsięwzięcie ingeruje w dotychczasowy przebieg korytarzy migracyjnych na Mazowszu, przede wszystkim ssaków kopytnych i dużych drapieżników (wilk, ryś). Z tego

względu, przebieg korytarzy migracyjnych o skali lokalnej i regionalnej został rozpoznany podczas inwentaryzacji przyrodniczej w sposób wyczerpujący. Wiedza o aktualnym stanie środowiska pozwoli ekspertom wskazać właściwe miejsca przecięć korytarzy z nową siecią dróg i linii kolejowych oraz zaplanować budowę przejść oraz systemów ogrodzeń o odpowiednich dla danej grupy zwierząt parametrach (wymiarach). Przy wyborze lokalizacji nowych przejść dla zwierząt brane są pod uwagę również istniejące na drogach i liniach kolejowych przejścia, a rozwiązania proponowane do zastosowania w przypadku przedmiotowej inwestycji mają na celu zapewnienie ciągłości i drożność funkcjonujących obecnie szlaków przemieszczania się zwierząt. Dodatkowo, planowane są również działania kompensacyjne mające na celu poprawę funkcjonowania istniejących szlaków migracji.

Należy podkreślić, że wszystkie wskazania ekspertów zawarte w Raporcie OOS poddane zostaną również wnikliwej analizie organu prowadzącego postępowanie ws. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Warunki realizacji i eksploatacji wpisane zostaną w te same decyzje.

Warto także przypomnieć, że zakres przyrodniczej części Raportu OOS w pełni odpowiada krajowym i europejskim wymogom dotyczącym ochrony różnorodności biologicznej, tj:

Polskie akty prawne dotyczące różnorodności biologicznej:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. **Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.). Ustawa ta określa ogólne zasady ochrony środowiska w Polsce, tworzy ramy dla administrowania, planowania i podejmowania decyzji na poziomie krajowym oraz reguluje różne aspekty związane z ochroną środowiska abiotycznego i biotycznego, w tym ochronę zwierząt, roślin i grzybów.
- **Ustawa o ochronie przyrody** z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 916). Określa główne cele ochrony przyrody w naszym kraju, tj.: (1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów; (2) zachowanie różnorodności biologicznej; (3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego; (4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków, w tym ich siedlisk; (5) ochrona krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień; (6) utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów przyrodniczych.

+ **Lista Rozporządzeń Ministra Środowiska** dotyczących obszarów i gatunków chronionych, z których najważniejsze dla opracowania Raportu OOS to:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016, poz. 2183 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408).

Akty prawne UE w zakresie różnorodności biologicznej:

- Konwencja o ochronie europejskiej fauny i flory – **Konwencja Berneńska**, przyjęta w Bernie we wrześniu 1979 r. (Dz. U. L 38 z 10.02.1982, s. 3-32). Jej celem jest promowanie współpracy między państwami-sygnatariuszami w celu ochrony dzikiej flory i fauny oraz ich naturalnych siedlisk, a także ochrony zagrożonych gatunków wędrownych.

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – **Dyrektywa Siedliskowa**, która obowiązuje od czerwca 1992 r. (Dz. U. L 206 z 22.07.1992, s. 7-50). Ma na celu zapewnienie różnorodności biologicznej w Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikich gatunków fauny i flory. Tworzy sieć obszarów chronionych pn. Natura 2000, która stanowi największą sieć połączeń ekologicznych na świecie. Natura 2000 obejmuje specjalne obszary ochrony wyznaczone przez kraje UE na mocy tej dyrektywy.

5.9.5 Inne

Dotyczące skutków wykupów (w tym materialne i społeczne)

W ramach przygotowania do relokacji, spółka zleciła badania społeczne celem ustalenia potencjalnego zainteresowania nieruchomością zamienną. Zakończone w grudniu 2021 r. badania społeczne wykazały, że przeważająca ilość mieszkańców preferuje, jako rozwiązanie modelowe, sprzedaż nieruchomości na rzecz CPK. Gdyby wyprowadzka z obecnego miejsca zamieszkania okazała się niezbędna, połowa (52%) mieszkańców chciałaby otrzymać odszkodowanie w związku z wywłaszczeniem. Zaledwie 12% respondentów wyraziło zainteresowanie zorganizowaną relokacją.

Jednocześnie spółka jest w dialogu z mieszkańcami obszaru inwestycji i z pomocą Opiekunów Obszaru pozyskuje informacje o ich potrzebach związanych ze zmianą ośrodka życiowego w następstwie przygotowań do realizacji inwestycji.

Mieszkańcy dobrowolnie zbywający nieruchomości na rzecz spółki w ramach Programu Dobrowolnych Nabyć mogą skorzystać z szeregu dodatkowych korzyści, takich jak kompleksowa organizacja i sfinansowanie przeprowadzki, możliwość użytkowania nieruchomości po transakcji sprzedaży i czerpania z niej pożytków do czasu rozpoczęcia prac budowlanych, doradztwo zawodowe wspierające rozwój lub przebranżowienie, czy finansowanie szkoleń i kursów umożliwiających znalezienie pracy przy budowie i funkcjonowaniu lotniska.

Ponadto, w momencie wejścia w życie ustawy o usprawnieniu procesu inwestycyjnego Centralnego Portu Komunikacyjnego, mieszkańcom dobrowolnie zbywającym nieruchomości będą przysługiwały korzystniejsze warunki sprzedaży, w ramach których wartość rynkowa nieruchomości niezabudowanych może zostać podwyższona o 20%, a w przypadku budynków mieszkalnych o 40%.

Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia

Przygotowanie inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego realizowane jest w sposób możliwie najbardziej przejrzysty z publicznym dostępem do kluczowych dokumentów przedstawiających uzasadnienie oraz podstawowe założenia inwestycji. Najwcześniejsze z nich to Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej z listopada 2017 r., ustawa o Centralnym Porcie Komunikacyjnym z maja 2018 r. oraz ustawa o usprawnieniu procesu inwestycyjnego Centralnego Portu Komunikacyjnego przyjęta w sierpniu 2022 r.

Wraz z postępowaniem prac strategiczne dokumenty dotyczące inwestycji były poddawane konsultacjom społecznym oraz rynkowym (np. Strategiczne Studium Lokalizacyjne w okresie luty-marzec 2020 r., Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko projektu Strategiczne Studium Lokalizacyjne w okresie listopad-grudzień 2020 r.). Kolejnym procesem konsultacyjnym będą prowadzone przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie konsultacje dotyczące Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko inwestycji, po złożeniu przez spółkę Wniosku o Decyzję o Środowiskowych Uwarunkowaniach dla inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego

obejmującej lotnisko z dwoma drogami startowymi, węzeł kolejowy, drogi łączące obszar lotniska z istniejącą infrastrukturą drogową oraz inne elementy infrastruktury wspierającej.

Komunikacja z interesariuszami

Spółka jest w regularnym kontakcie z mieszkańcami oraz władzami jednostek samorządu terytorialnego, których dotyczy inwestycja. Komunikacja do mieszkańców prowadzona jest za pośrednictwem szeregu narzędzi – w tym infolinii, skrzynki mailowej, spotkań online (webinariów), a także korespondencji wysyłanej przez Pełnomocnika Rządu ds. CPK oraz spółkę. Codzienny, bezpośredni kontakt z mieszkańcami obszaru inwestycji z gmin Baranów, Teresin i Wiskitki utrzymują Opiekunowie obszaru, którzy dbają o przedstawianie bieżących potrzeb mieszkańców, w tym wsparcia w zakresie przygotowania się do powstania inwestycji oraz sprzedaży nieruchomości.